

VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
OEFENEN IN DE PKN

19e jaargang

nummer 8

September 2019

KERKBEHEER

*Voor elke gemeente of
kerkplek een predikant
beschikbaar*

*Samenwerking en
teamontwikkeling*

*Kerkelijk werker op
waarde schatten*

van hoogevest architecten

bureau
voor architectuur
en restauratie

bureau voor
consultancy

bureau voor
architectuurhistorie
kariatiden

Links de Zuiderkerk in Enkhuizen met een nieuw ontworpen kerkcentrum. Rechts de Sint-Joriskerk in Amersfoort met nieuw ingebouwd meubel.

meer info op www.vanhoogevest.nl

Foto's Frank Hanswijk

kerkarchitect.nl

nieuwbouw | renovatie | uitbreiding | interieurontwerp

 vankooten architectuur

MINDER KOSTEN VOOR HET BETALINGSVERKEER?

Stichting Kerkelijk Geldbeheer is dé financiële dienstverlener aan Protestantse kerken en aanverwante instellingen. Bij SKG kennen we de kerkelijke markt als geen ander! Veel kerkelijke gemeenten hebben het betalingsverkeer tot volle tevredenheid bij SKG ondergebracht.

Betalingsverkeer via SKG betekent:

- lage vaste kosten
- aanvullende maatwerk producten
- hoog serviceniveau

Vraag een vrijblijvend gesprek aan (0182) 58 80 00 of kijk voor meer informatie skggouda.nl.

KERKBEHEER

INHOUD

Voorzitterskolom Tussen roeping en beroep	5
Voor elke gemeente of kerkplek een predikant beschikbaar	6
Maandelijks cartoon	9
De orgelbank	9
Agenda	10
Kalender voor kerkrentmeesters	10
Producten	10
Samenwerking en teamontwikkeling	11
VKB Vrouw Riekje van Beveren	15
Kerkelijk werker op waarde schatten	16
Opinie Kerkrentmeesterlijke visitatie	19
Naar structuren en regelingen die bevoegdheid bevorderen	21
In dienst van de kerk Kerkelijk werker	25
Nijhuizum Friesland's kleinste kerk	26
Vraag van de kerkrentmeester Onderhoud en restauratie van een kerkorgel	27
Actueel	28
VKB Partner Kerkmroep van sKN	30
Verenigingsnieuws	32
Symposium Mediation tussen trouw en ontrouw	34
Actie Kerkbalans	35
Onderscheidingen van de VKB	37
PKN Onderscheidingen	38

Predikant versus kerkelijk werker

In mijn eigen (kleine) kerkelijke gemeente gaat onze predikant binnenkort met emeritaat. Een mooi moment voor de kerkenraad om te bekijken welke opties er zijn en welke ontwikkelingen hierbij een rol spelen. Er zou bijvoorbeeld gekeken kunnen worden naar een samenwerking met een buurgemeente als het gaat om een predikant of er kan gekozen worden voor een ander 'type' voorganger.

De verandering in onze gemeente en de keuzes die daaruit voortkomen zijn natuurlijk niet uniek. De kerkelijke organisatie verandert. En in dit nummer gaan we in gesprek met onder andere de Bond van Nederlandse Predikanten, het werkverband van interim-predikanten, de beroepsgroep kerkelijk werkers en onze 'eigen' bestuurscommissie Mensen over de veranderingen op het gebied van de predikant en de kerkelijk werker.

Mariëtte van Ooijen
Eindredacteur

Colofon

Dagelijks bestuur VKB

Drs. C. de Raadt, Bodegraven, voorzitter
G. Koffeman, Oudewater, vice-voorzitter
Mr. P. van den Boogaart, secretaris en 2e penningmeester
Drs. H. van der Wal, Heino, 2e secretaris
Drs. H. van der Burg, Westerbroek, penningmeester
Ir. B.P. de Wit RTD, Sprang-Capelle, lid
Drs. R. Buddenberg, Zoetermeer, lid

Ereleden

D.G. Bijl, drs. G. van Soest en
Mr. P.A. de Lange

Redactie

J.M. Aarnoudse, hoofdredacteur, M. van Ooijen, eindredacteur, W. Hukom, N.J.M. de Jong en E. van Rijssen

Redactieraad

Mr. P. van den Boogaart, voorzitter,
J.C. Riemersma, dr. M. van der Meulen
en M. Nieboer

VKB Bureau

Vrieseweg 82,
3311 NX Dordrecht
E-mail: info@kerkrentmeester.nl
Tel. 078 - 639 36 66
Website: www.kerkrentmeester.nl

Postadres administratie en redactie

Postbus 176, 3300 AD Dordrecht

Abonnementen

Abonnementsprijs per jaar voor leden van de VKB: 1 t/m 5 abonnementen € 30,- per abonnement; 6 t/m 10

abonnementen € 28,- per abonnement en 11 en meer abonnementen € 26,- per abonnement. Abonnementsprijs voor niet-leden € 33,- per abonnement. Deze prijzen zijn exclusief 9 pct. BTW. ISSN 1568-8712. Abonnementen lopen per kalenderjaar. Opzegging kan tot uiterlijk 4 weken vóór de aflooptdatum. Er verschijnen 10 nummers per jaar (juli/ augustus en november/december zijn gecombineerde nummers.

Oplage & druk

5.500 ex. © september 2019 - Verloop drukkerij

Foto omslag

Istock

VKB - IN DIENST VAN DE KERK

De Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer in de Protestantse Kerk in Nederland (VKB) is op 1 januari 2005 opgericht. De Vereniging is de voortzetting van de Vereniging van Kerkvoogdijen in de Nederlandse Hervormde Kerk (VVK) en het Landelijk Verband van Commissies van Beheer in de Gereformeerde Kerken in Nederland (LVCB).

Leden van de VKB kunnen zijn: gemeenten, welke behoren tot de Protestantse Kerk in Nederland, te weten Protestantse Gemeenten, Hervormde Gemeenten, Gereformeerde Kerken en Evangelisch-Lutherse Gemeenten, of federaties van deze gemeenten.

Deze leden worden in de VKB uitsluitend vertegenwoordigd door het college van kerkrentmeesters. Het ledenbestand van de VKB omvat ruim 93 % van alle bij de Protestantse Kerk aangesloten plaatselijke gemeenten.

De Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer is een zelfstandige organisatie. Zij werkt wel ten dienste van de Kerk, maar neemt een onafhankelijke positie in ten opzichte van de Protestantse Kerk in Nederland.

Het doel van de VKB is drieërlei:

- belangenbehartiging voor de leden door deelname aan onderhandelingen over arbeidsvoorwaarden binnen de kerk (voor medewerkers en predikanten), door participatie in organen en organisaties die van belang zijn voor kerkbeheer en door een rol te spelen in de beïnvloeding van ontwikkelingen binnen de kerk, zodat overal waar beleid gemaakt wordt voor of in de kerk het kerkrentmeesterlijk perspectief meespeelt;

- optreden als service instituut door het aanbieden van diensten die aansluiten op de behoeften van de leden;

- optreden als kennisinstituut door middel van deskundigheidsbevordering en het verzamelen, ontsluiten en ter beschikking stellen van informatie die voor colleges van kerkrentmeesters van belang is.

ENERGIE VOOR KERKEN

Bedankt voor uw deelname!

Ruim 3.500 kerken en kloosters doen al zeven jaar mee met het inkoopcollectief Energie Voor Kerken.

Dankzij uw deelname kopen we gezamenlijk voordelig groene energie in bij Greenchoice, de energieleverancier van het collectief.

Uw voordelen

- Scherpe groene energietarieven (100% Nederlandse wind en gas: Gold Standard certificaten)
- Uitstekende contractvoorwaarden
- Transparante dienstverlening
- Optimale persoonlijke service

Ook interesse?

U kunt maandelijks instappen in het collectief. Kijk voor meer informatie op Energievoorkerken.nl of neem contact op met Sonja Boer van Hellemans Consultancy. E: boer@hellemansconsultancy.nl T: 030 767 01 21

Het collectief Energie Voor Kerken is een initiatief van CIO-K in samenwerking met energie adviesbureau Hellemans Consultancy.

VELLEMA. PASSIE VOOR MENS EN TECHNIEK.

VELLEMA TORENUURWERKEN

Vellema Torenuurwerken is al meer dan zestig jaar gespecialiseerd in reparatie, restauratie en periodiek onderhoud van (monumentale) torenuurwerken en klokken. Vellema combineert kennis en respect voor historische- en monumentale waarde met de vele mogelijkheden van toepassing van eigentijdse (automatiserings)technieken.

Kijk op onze website voor meer informatie of bel ons voor een vrijblijvende afspraak: 0518 43 22 99.

VELLEMA
TORENUURWERKEN

VELLEMA TORENUURWERKEN - GRIENEDYK 48 - HALLUM - WWW.VELLEMA.NL

TOINE DAELMANS

LUIDKLOKKEN
&
TORENUURWERKEN

Stipdonk 16, 5715 PC Lierop
☎ Toine Daelmans: 0492 54 55 77
☎ Ralf van Veghel: 06 460 656 21
info@daelmans.com - www.daelmans.com

Tussen roeping en beroep

Het is een open deur, maar onze samenleving wordt steeds complexer. Globalisering, individualisering en digitalisering maken maatschappelijke vraagstukken ingewikkelder en meer met elkaar samenhangend. Diversiteit neemt toe en maatschappelijke verbanden en organisaties verliezen hun vanzelfsprekendheid. Elke sector in de samenleving heeft ermee te maken, ook de kerkelijke.

Als gevolg van deze veranderingen veranderen ook status en karakter van beroepen en functies. We zien het in de gezondheidszorg, waar we al lang niet meer alleen te maken hebben met de huisarts of de tandarts, maar met een team van functionarissen die zich veelal op een bepaald gebied hebben geschoold. We zien het in het onderwijs, waar de groepsleerkracht in toenemende mate opereert naast de interne begeleider, de onderwijsassistent en de vakspecialist. Toenemende complexiteit leidt tot functiedifferentiatie, en tot de erkenning van het feit dat de toename aan eisen niet door een enkel persoon kan worden ingevuld.

Ook in de kerk hebben we met deze verschijnselen te maken, al liggen ze daar – gegeven het bijzondere karakter van de kerkelijke gemeenschap – nog net weer een slag anders en spelen er andere dan economische wetmatigheden. Dat tekent de discussie over de onderlinge positiebepaling van de kerkelijk werker en de predikant. Er is hier immers niet alleen sprake van een beroep, maar ook een van God gegeven roeping, die door vele predikanten ook als zodanig wordt ervaren. En het gaat niet om zo maar een bevoegdheidsverdeling, maar eentje die het hart van eredienst en het karakter van de sacramenten raakt.

Dat maakt het gesprek en de besluitvorming over de positionering van kerkelijk werkers en predikanten zo gevoelig en ingewikkeld. Het is verre van een zakelijke afweging, maar veelal verbonden met de geloofsopvatting van de gesprekspartners. Dat ontslaat ons er overigens niet van om dat gesprek te voeren. De kerkelijke organisatie verandert en stelt andere eisen; ook aan de ambten.

Wat niet mag is het gesprek verengen tot een louter economisch debat. De kerk krimpt, de financiële middelen nemen af, de kerkelijk werker is goedkoper dan de predikant. Dat is wel een erg gemakkelijke en eendimensionale benadering die niet past. Nee, het gesprek zal moeten gaan over de inhoud, over de vraag hoe we de diversiteit aan geloofsgemeenschappen het beste met betaalde ambtsdragers kunnen ondersteunen, hoe we beter kunnen omgaan met het spanningsveld tussen kleiner wordende gemeenten en de toename aan pastorale zorg. En wat we in dat kader van predikanten en kerkelijk werkers kunnen verwachten.

Dan gaat het echt ergens over.

Voor elke gemeente of kerkplek een predikant beschikbaar

In gesprek met ds. Susanne Freytag en ds. mr. Sjaak Verwijs van de BNP

Tekst & Beeld Jos Aarnoudse

Met ds. Susanne Freytag en ds. mr. Sjaak Verwijs spreek ik over inhoudelijke professionele ondersteuning van gemeenten binnen de Protestantse Kerk. Ds. Freytag is voorzitter van het bestuur van de Bond van Nederlandse Predikanten (BNP) en ds. Verwijs is directeur van het bondsbureau te Utrecht. Het gaat om rol en de positie van predikanten, kerkelijk werkers en een eventueel derde functie voor zelfstandig wordende kerkplekken. Hoe zien we de verhoudingen binnen de kerk van de aankomende tijd? Wat is de visie van de BNP op taakdifferentiatie binnen het veld van de pastorale professionals?

De domineeskerk?

"Vanouds staat onze kerk bekend als domineeskerk", begin ik maar meteen een beetje prikkelend, "moet dat zo blijven, dan wel is dat vol te houden in een kleiner wordende kerk?" Ds. Susanne Freytag pareert de vraag rustig en verstandig: "Juist in een veranderende tijd voor de kerk zoals we nu meemaken, komt het waardevolle van het ambt en van het predikantschap juist meer naar boven. En wel vanuit de eigenheid van het predikantschap, de theologische diepgang die we vragen, dus de academische vooropleiding, de bekwaamheid tot zelfreflectie en de bekwaamheid tot zelfstandig inhoudelijk initiatief waar het gaat om de geloofsvragen waar mensen mee kunnen zitten. Pastorale begeleiding wordt complexer, dat vraagt stevige en goed opgeleide predikanten en pastores. Bij elke gemeente of kerkplek, hoe klein ook, dient op de één of andere manier een predikant betrokken en verantwoordelijk te zijn, zij het als predikant die daadwerkelijk predikantswerk verricht, zij het als raadgever of supervisor, of welke term we beter daarvoor kunnen verzinnen."

"Als kerk hebben we niet voor niets de keuze gemaakt om de kwaliteit van de gemeenteopbouw en de geloofsbegeleiding te borgen via het laten werken van goed opgeleide geestelijken. Dat is een ononderbroken lijn vanaf de Reformatie. Er is geen enkele aanleiding om die kwaliteit nu los te laten, integendeel, wij hebben de indruk dat die eis alleen maar toeneemt in tijden van krimp en secularisatie. De vragen die mensen hebben zijn eerder

toegenomen dan afgenomen. Dat wil niet zeggen dat er geen sprake kan zijn van differentiatie in werksoorten, maar als BNP lijkt het ons geen goede ontwikkeling als een groot deel van de kerk, kleine gemeenten en/of kerkplekken, verstoken raakt van de ondersteuning door predikanten. De vraag is wel hoe we dat goed organiseren."

Versnippering voorkomen

Verwijs: "Wij zien natuurlijk de veranderingen. In de discussie over mobiliteit van predikanten hebben we samen met de VKB ingebracht dat samenwerking in de regio's van belang is om voldoende formatieplaatsen van enige omvang in stand te houden of te vormen. Dat vraagt flexibele vormen van inzet ook van predikanten, dat is dui-

Wie is ds. Susanne Freytag?

Ds. Susanne Freytag (1962) is voorzitter van het bestuur van de BNP. Zij stond vanaf 1996 als predikant in Groningen en is sinds 2016 verbonden aan de Evangelisch-Lutherse Gemeente Zuid-Nederland. Zij was vele jaren lid van de Evangelisch-Lutherse Synode, de Generale Synode van de Protestantse Kerk. Ook was zij lid van het synodemoderamen.

delijk, maar we willen de toenemende versnippering voorkomen, in de zin van allemaal kleine of tijdelijke baantjes voor zowel predikanten als kerkelijk werkers. Dat is niet goed voor de werkers, maar ook niet voor de kerk.”

“Toch zie je wel”, zo stel ik aan de orde “dat ook kleinere gemeentes graag kiezen voor een ‘eigen’ dominee, ook als ze een kerkelijk werker aantrekken, wordt hij of zij zo gepresenteerd.” “Maar dat blijft ook heel belangrijk”, aldus ds. Freytag. “Er dient iemand te zijn die de gemeenschap kan representeren. Inderdaad een ‘eigen’ gezicht. Niet alleen maar elke keer iemand anders. De verankering van het ambt in de gemeenschap is van belang. Dat vraagt in kleine gemeentes misschien nieuwe vormen van verbondenheid. Maar dat kan ook door dominees of kerkelijk werkers die in een regio een aantal kleine gemeentes van dienst zijn, zonder dat die gemeentes hoeven te worden opgeheven of te worden samengesmolten. Wij zien juist de meerwaarde, evenals de dorpskerkenbeweging, dat je op de dorpen de eigen kerk en de eigen gemeente in stand houdt, dus ook met een ‘vaste’ predikant die het gezicht is, al zal die in de praktijk misschien gemiddeld maar anderhalve dag in de week werkzaam zijn. De kleinschaligheid is in veel situaties onontkoombaar, maar versnippering moeten we proberen te voorkomen.”

De positie van de kerkelijk werkers

“Hoe zien jullie de verhouding met de kerkelijk werkers?” Sjaak Verwijs: “In de praktijk merken wij, dat daar waar de kerkelijk werkers naast de predikanten afgebakende taken hebben, echt gericht op een specifieke werksoort,

er geen moeilijkheden zijn. Integendeel, de hbo-opgeleide kerkelijk werkers doen heel goed werk. Waar het een beetje gaat schuren is daar waar kerkelijk werkers predikantstaken gaan vervullen, zoals veelvuldig voorgaan in kerkdiensten, sacramenten bedienen en feitelijk als predikant gaan fungeren. Dan komen er vragen. Namelijk of dan niet de bescherming van een duurzaam ambt, zoals een predikant dat heeft, nodig is.”

“Er dient iemand te zijn die de gemeenschap kan representeren. Inderdaad een ‘eigen’ gezicht”

Ds. Freytag vult aan: “Daar waar zo’n kerkelijk werker in een kleine gemeente de enige is, lijkt ons een relatie met een academisch opgeleide predikant van belang. Wij zouden ons best kunnen voorstellen, dat hbo-theologen ook predikant worden, maar dan zouden we binnen het predikantschap pleiten voor differentiatie, zoals iets als in het onderwijs: eerstegraads en tweedegraads, waarbij dan net als in het onderwijs precies wordt vastgelegd in welke specifieke omstandigheden tweedegraders kunnen werken en in welke omstandigheden altijd een eerstegrader is vereist. En dan nog vinden we dat die gemeentes waar een tweedegrader zou werken, er altijd ook een vorm van overleg of een samenwerkingsverband dient te zijn, waarin eerstegraders participeren.”

“Maar hoe zien jullie dan de rechtsposities? Kerkelijk werkers zijn in dienst van de lokale gemeente, predikanten hebben in principe een eigen rechtspositie, al zie je ook steeds meer arrangementen, waarin ook in de gemeente werkende predikanten feitelijk in loondienst zijn, bijvoorbeeld bij de landelijke kerk.” Verwijs: “Het gaat om de relatief onafhankelijke positie van de predikant, die moet

Wie is ds. mr. Sjaak Verwijs?

Ds. mr. Sjaak Verwijs (1957) is sinds 2011 directeur van de BNP. Hij werkte als jurist voor een aannemersorganisatie en een rechtsbijstandsverzekeraar. In 2000 werd hij predikant in Zandvoort.

geborgd zijn, dat hoeft niet per se via de rechtspositie zoals die nu is. Dus daar is altijd wel uit te komen."

Nieuw soort voorganger voor kerkplekken

Vervolgens komen we te spreken over de nieuw voorgestelde figuur, die leiding zou moeten gaan geven aan een kerkplek, als die een zelfstandige kerngemeente wordt. "Hoe taxeren jullie de voorstellen uit het Mozaïek van Kerkplekken op dit punt?" Ds. Verwijs: "Wat ons als eerste opviel, was dat de kerkelijk werkers in het hele verhaal niet voorkwamen. Dat vinden wij vreemd. Je kunt je afvragen: op welke vraag is de introductie van een nieuwe opleiding nu een antwoord? Hoe dan ook, lijkt ons dat je als kerk het gehele plaatje van pastoraal, predikend en leidinggevend werk in de kerk in samenhang zou moeten bekijken. Dan komt daarin ook de relatie van zo'n kerkplek met een predikant in beeld. Terecht heeft de synode dan ook een verband gelegd met reflectie op het ambt en met de situatie van kleine gemeenten."

Mijn reactie "Ik denk dat men zegt: beter een geschoolde vrijwilliger, dan een niet-geschoolde vrijwilliger als voorganger in zo'n kleinschalige situatie." Ds. Susanne Freytag: "Daar zit zeker een positieve kant aan, de eis van een 2 jarige hbo-opleiding is meer dan wat men eerst voldoende leek te vinden. Ik waardeer ook de creativiteit waarmee nieuwe kerkplekken van de grond komen en waarmee gekeken wordt naar een manier om daarbinnen voorgangers in te bedden. Maar de inbedding dient verder te gaan. Wij vinden dat je kerkelijk werkers en predikanten daarbij moet betrekken. Er is niet voor niets de figuur van de missionaire predikant, met een eigen opleiding zelfs. Al lijkt dan nu een meerderheid van de pioniersdeelnemers een predikant niet nodig te vinden, wij zijn ervan overtuigd dat we onszelf ook op zogenaamde kleine kerkplekken tegenkomen, als er geen gebruik gemaakt wordt van de competenties van predikanten. Noem het supervisie, overleg, samenwerking."

We zoeken een integraler verhaal

Verwijs: "Dan nog dient duidelijk te zijn wat precies de bedoeling is. Gaat het standaard om een niet betaalde inzet, welke naam gaan we voor zo'n voorganger introduceren? De naam 'pastor' is volgens ons niet geschikt. Dat wekt verwarring, omdat onder andere geestelijk verzorgers die volledig in het ambt staan zich ook pastor noemen.

Of komt er op deze manier een nieuwe betaalde kracht de kerk binnen, die nog weer minder scholing heeft dan een kerkelijk werker, maar die wel geacht wordt diensten te leiden en sacramenten te bedienen, en hoe zit het in zo'n kerkplek dan met de onafhankelijkheid die normaliter aan het duurzame ambt is verbonden? We zouden graag op zoek gaan naar een integraler verhaal voor de kerk van morgen, waarbij we voor de specifieke situaties de specifieke competenties afbakenen om die in vormen van samenwerking te laten opereren."

Kunnen en willen de predikanten dat?

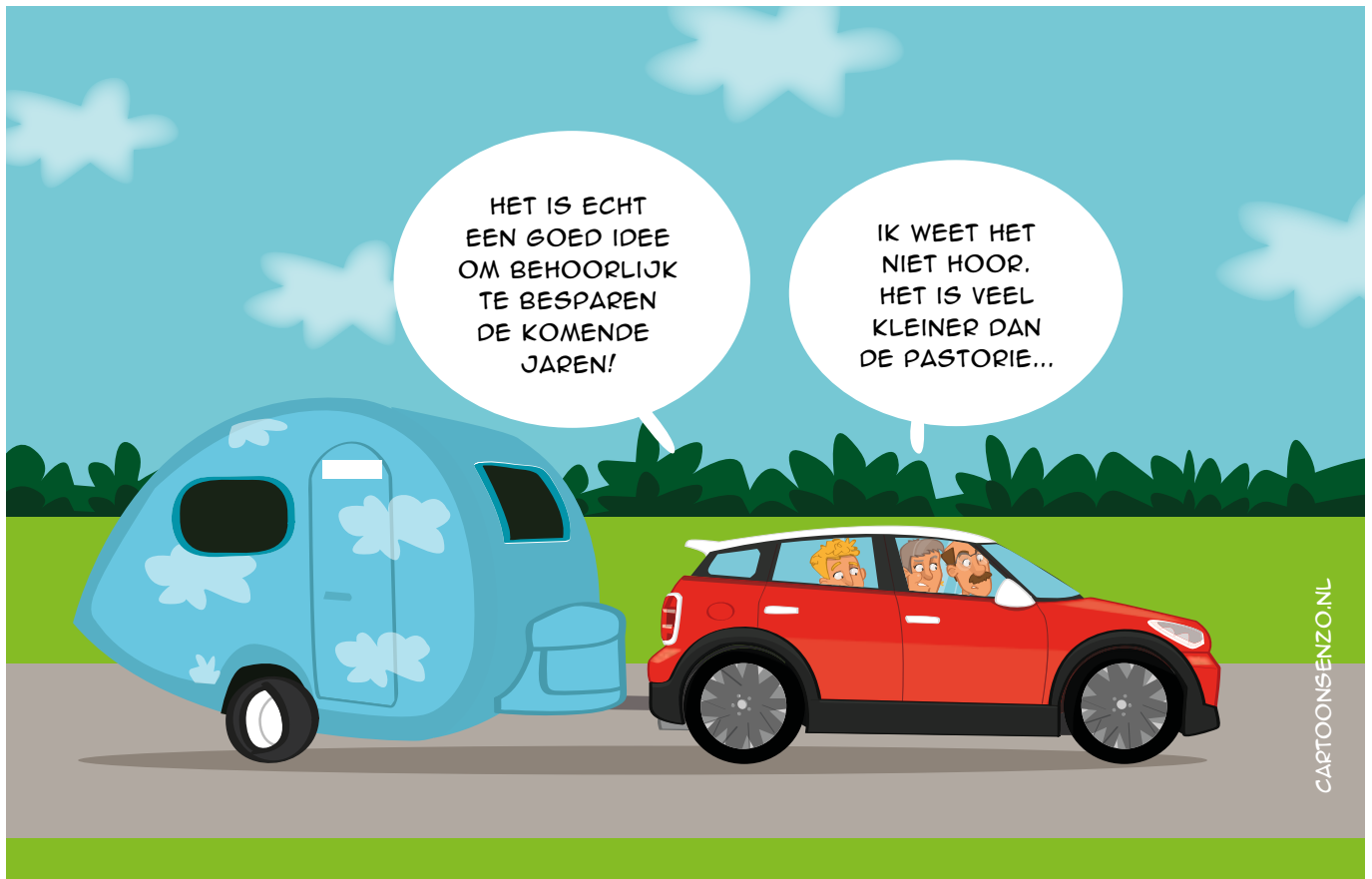
Daar nog op ingaand stel ik de vraag: "Dat klinkt heel mooi, maar dan is dat ook een opdracht, toch, met name voor de predikanten om op die manier te willen en te kunnen werken? En hoe gaan we deze inzet dan bekostigen, als predikanten ook een coachende rol krijgen ten aanzien van kleinere zelfstandige units in de kerk. Toch niet de gemeenten waar ze toevallig aan verbonden zijn, of zien jullie dat als een gewone taak ten behoeve van het bovenplaatselijk kerkenwerk?"

Freytag: "Het is zeker zo dat ook de predikanten een omslag in denken nodig hebben. Wat betreft de bekostiging: dat is nu een mooi punt voor de kerkrentmeesters om eens goed over na te denken. In principe hoort het bij het bovenplaatselijke kerkenwerk, zou ik zeggen, dat nu eenmaal hoort bij het predikantschap. Maar het coachende en samenwerkende

aandeel in het geheel van het werk zal toenemen. We zijn niet voor het aanstellen van vrijgestelde predikanten daarvoor, laten dat vooral de predikanten zijn uit buurt. Wij zien de meerwaarde van de wisselwerking en de onderlinge betrokkenheid tussen bestaande gemeenten en kerkplekken, of tussen grotere en kleinere gemeenten in de nabijheid. Maar dan zal dat inderdaad wel samen gedragen moeten worden. Ook weer: gericht op het tegengaan van versnippering."

Zij vervolgt: "Ik vind het niet verkeerd wanneer we met ruimere regels kunnen werken, maar laten we het dan ook zo doen, dat we ons vervolgens weer een heel aantal jaren naar die regels zullen leven. In tijden van verandering hebben we een rechtspositioneel gebouw nodig met onderdelen die goed op elkaar zijn afgestemd, en dat niet open staat voor allerlei vormen van onduidelijkheid en verwarring."

We zouden graag op zoek gaan naar een integraler verhaal voor de kerk van morgen, waarbij we voor de specifieke situaties de specifieke competenties afbakenen om die in vormen van samenwerking te laten opereren."

DE RENTMEESTERS ZIJN TERUG VAN VAKANTIE...

De orgelbank

De orgelbank van de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer biedt plaatselijke kerken en gemeenten de mogelijkheid hun pijporgel te koop aan te bieden.

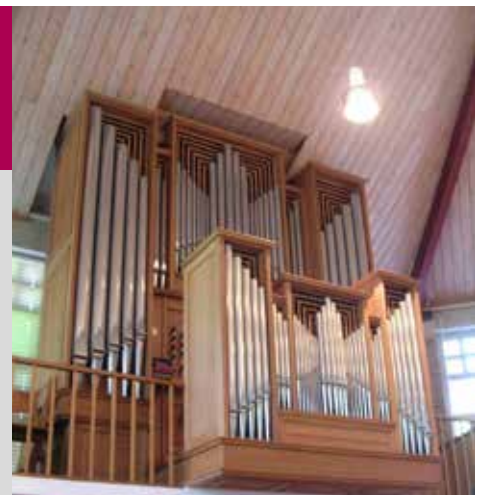
Afgelopen maand zijn twee nieuwe inschrijvingen opgenomen. Het betreft een mechanisch 2-klaviersorgel met in totaal 15 stemmen verdeeld over hoofdwerk, rugwerk en pedaal. Het orgel is in 1978 gebouwd door Hendriksen & Reitsma voor de Maranathakerk in Castricum. Deze kerk is inmiddels niet in meer gebruik voor erediensten. De vraagprijs van dit instrument is € 43.000. Tevens is wegens kerksluiting een orgel ingeschreven van kerkgebouw De Poort in Den Burg op Texel (9 registers, twee klavieren en pedaal, gebouwd in 1963 door fa. Fonteijn en Gaal). De prijs is n.o.t.k. Momenteel zijn er in totaal 10 orgels ingeschreven. Alle aangeboden orgels kunt u raadplegen op onze website kerkmarkt.nl in de rubriek orgelbank.

Voor gedetailleerde informatie over de orgelbank kunt u contact opnemen met:

VKB Bureau

Tel. (078) 639 36 66

E-mail n.dejong@kerkrentmeester.nl

► **Cursus kerkrentmeester**
Dit najaar in diverse regio's

De gewaardeerde cursus kerkrentmeester wordt in het najaar in diverse regio's aangeboden. De cursus kerkrentmeester vindt plaats gedurende twee avonden en kerkrentmeesters leren er wat de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn.

In de volgende plaatsen vindt de cursus kerkrentmeester plaats:

- te Genderen: 3 en 17 oktober
- te Rotterdam: 8 en 22 oktober
- te Goes: 9 en 23 oktober
- te Weert: 31 oktober en 14 november

Kijk op de website voor meer informatie:
www.protestantsekerk.nl/training/kerkrentmeesters/

► **GroeneKerkendag**

GROEN GELOVEN is het thema van de GroeneKerkendag 2019. Tijdens deze dag (5 oktober) zullen boeiende sprekers ingaan op de beweegredenen om te zorgen voor Gods schepping. Met meer dan 12 proeverijen, 4 colleges, en de presentaties van bijzondere initiatieven in het land is deze dag een inspiratie voor jong en oud. De dag vindt plaats in het Dominicanenklooster te Zwolle. Groenekerkenactie organiseert deze dag in samenwerking met Groengelovig. De organiserende partijen zijn A Rocha, CGMV, ChristenUnie, Kerk in Actie, Micha Nederland en Tear.

Kalender voor kerkrentmeesters

September:

- Voorgescreven overleg (ord. 11-6-1) met college van diakenen en kerkenraad en andere daarvoor in aanmerking komende organen over de op basis van het beleidsplan op te stellen begroting en de invulling van het collecterooster.
- Betaling Maandnota
- Bespreking aanpak actie Kerkbalans 2020
- Voorbereiding stookseizoen (ketelinstallatie van de centrale verwarming controleren, e.d.).
- Publicatie in kerkblad over stand van zaken actie Kerkbalans 2019
- Vaststelling van het gemeentelijk beleidsplan.

Oktober:

- Bestelling van foldermateriaal e.d. voor de Actie Kerkbalans 2020
- Betaling Maandnota
- Indienen vóór 1 november van de ontwerp-begroting bij de kerkenraad.
- Herziening van de pachtprizen (aanpassen eens per drie jaar).

Vademecum Kerkelijke Begraafplaatsen

Het Vademecum Kerkelijke begraafplaatsen is hét handboek voor kerkelijke gemeenten die in het bezit zijn van een begraafplaats. Het boek geeft een zo volledig mogelijk beeld van alles wat met begraven en begraafplaatsen in kerkelijke gemeenten te maken heeft.

De uitgave is samengesteld door de Commissie Beheer Kerkelijke begraafplaatsen van de VKB.

De kosten voor het Vademecum zijn € 29,98 (VKB-ledenprijs € 26,98) exclusief BTW

Protestantse Kerken hun pracht en kracht

In dit boek ontrafelt kerkenkenner dr. Regnerus Steensma de historische betekenis van protestantse kerken in Nederland. Dit boek, dat met meer dan driehonderd eigen opnames is geïllustreerd, neemt u in woord en beeld mee op een wandeling door het fascinerende interieur van onze oude protestantse kerken. Bij de verschillende onderdelen wordt niet alleen aandacht besteed aan hun historische betekenis, maar ook aan het aspect van monumentenzorg en modern kerkbeheer.

Mede tot stand gekomen door de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer in de PKN.

De prijs voor dit boek, bedraagt € 28,27

Samenwerking en teamontwikkeling

In gesprek met ds. Sophie Bloemert, voorzitter van het werkverband van interim-predikanten In Between

Tekst Jos Aarnoudse **Beeld** Sophie Bloemert

Ds. Sophie Bloemert heb ik leren kennen als medelid van de Werkgroep Mobiliteit van Predikanten, die in 2016 en 2017 voorstellen heeft voorbereid voor de Generale Synode van de Protestantse Kerk. Zij was toen RCAV voor Zuid-Nederland, zoals dat in het ondoorgrondelijke afkortingenjargon van de kerk heette (zie kader). Dat betekent: veel kennis van de situatie in dit specifieke deel van de Protestantse Kerk bezuiden de rivieren. Ondertussen is zij nu interim-predikant. Ik spreek met haar over de personeelsproblematiek in de kerk waar het gaat om het pastorale vak (predikanten, kerkelijk werkers, mogelijk nieuwe varianten).

Interim-predikant en ambulant predikant

“Eerst maar even die interim-predikant. Wat is dat voor een figuur?” Ds. Bloemert: “Dat luistert best nauw. De term ‘interim’ is niet beschermd. Maar er is in de Protestantse Kerk op een zeker moment wel gekozen voor de introductie van de zogeheten interim-predikant met een afgebakend profiel. Daarvoor is dan ook een specifieke opleiding ontworpen. Een interim-predikant in de officiële zin is een predikant die tussentijds in een gemeente kan optreden en leiding kan geven, als er in die gemeente een conflict opgelost moet worden, of als die gemeente voor een zwaarwegend veranderingsproces staat. Je doet dat als predikant, dus binnen het bestuur van een plaatselijke gemeente, de kerkenraad, met een

ambtelijke status. Het is dus niet maar tijdelijk werk opvangen. Het gaat om zwaardere opgaves.

Voor het tijdelijk vervangen van een langdurig zieke of een zwangere collega, heeft de kerk sinds 2019 de figuur van de zogeheten ‘ambulante predikant’ geïntroduceerd. Dat moet dus goed onderscheiden worden. Ook de term ‘interim’ zou je immers kunnen opvatten als iemand die alleen tijdelijk is. Maar dat is in onze kerk dus niet het geval. Daar geldt: een interim-predikant heeft altijd ook een speciale ‘klus’ te doen, en heeft daartoe ook bepaalde vaardigheden en ervaring opgedaan. Een ‘ambulante predikant’ is een tijdelijke vervanger. Natuurlijk moet die – net als iedere predikant – weet hebben van de groeps-

Wie is ds. Sophie Bloemert?

Sophie Bloemert (1957) werkt vanaf 1987 als predikant. Voor ze theologe werd, werkte ze als chef de bureau op een advocatenkantoor. In de kerk werkte ze als gemeentepredikant in Kruiningen, Leiden, Uithoorn en Heerlen. Van 2011 tot 2018 was ze actief als Regionaal Adviseur Classicale Vergaderingen (RCAV) voor Zuid-Nederland. Het was haar opdracht om regionale kerkbesturen in Zeeland, Noord-Brabant en Limburg van de Protestantse Kerk te adviseren met betrekking tot beleid, bestuur, kerkjuridische aspecten en personeelszaken. Sinds de indeling in elf nieuwe classes is deze functie komen te vervallen. Ds. Bloemert werkt nu als interim-predikant voor Zuid-Nederland. Ze is sinds kort voorzitter van In Between, het werkverband van interim-predikanten.

dynamieken en mogelijke uitdagingen in een gemeente, maar hij of zij komt er niet speciaal om zoiets verder te brengen. Een interim-predikant wel.”

Wat heeft de kerk van de toekomst nodig?

“Je hebt inmiddels veel ervaring in de kerk, als gemeentepredikant, als RCAV, als interim-predikant nu, wat heeft de kerk van de toekomst volgens jou nodig als het gaat om de professionele ondersteuning van plaatselijke gemeenten?” vraag ik. Sophie Bloemert: “Volgens mij is teamontwikkeling van groot belang. Dus dat je met een aantal pastorale professionals op allerlei terreinen en met allerlei opleidingen als collega’s samen een team vormt en elkaars kwaliteiten breder in meer gemeenten of wijkgemeenten weet te benutten. De huidige situatie is dat er predikanten en kerkelijk werkers werkzaam zijn. Op zich heeft de kerk zelf nooit het initiatief genomen ter introductie van de kerkelijk werkers. Er waren wel voorlopers zoals Wika’s, vicarissen en catecheten, maar het zijn toch vooral de hbo-opleidingen geweest die op een zeker moment een opleiding ‘kerkelijk werk’ zijn gestart. Daar komt volgens mij ook de naam ‘kerkelijk werker’ vandaan. Ondertussen leverden die opleidingen prima mensen af, dus het zou gek zijn als je als kerk geen gebruik van hun kwaliteiten zou maken. Zij klopten als het ware aan de deur en zeiden: ‘wij kunnen wat’. Maar bij de ‘inpassing’ van de kerkelijk werker in de organisatie, als ik dat zo mag zeggen, lopen we steeds een beetje achter de feiten aan als kerk. Ik zie nadrukkelijk de eigen plaats van de predikant als degene die geschoold is in de academische theologie. Dat geeft een andere invalshoek dan die van een hbo’er. De predikant is degene die in en vanuit de kerk de uitdaging heeft om te ‘preken’ en te ‘leren’, dat wil zeggen om vanuit het christelijk geloof op de levensvragen en de intellectuele en theologische vragen van vandaag in te gaan. Waar ik echter veel heil in zie, is vormen van samenwerking en teamvorming.”

Kerkelijk werker als voorganger?

“Maar hoe bezie je dan het feit, dat de kerk ook ruimte heeft gemaakt voor een zelfstandig opererende kerkelijk werker in een kleinere gemeente?”. Ds. Bloemert: “Ik heb daar gemengde gevoelens bij. Ik snap dat het gebeurt. Het lijkt soms ook praktischer en goedkoper. Immers een

hbo’er heeft een iets lager salaris en is in loondienst van de plaatselijke gemeente, maar tegelijk zeg ik: er zijn wezenlijke aspecten die juist ook kleine gemeenten nodig hebben, die horen bij het predikantschap. Die moet je niet veronachtzamen. Volgens mij is het niet goed, als een kleine gemeente niet meer van tijd tot tijd een predikant over de vloer heeft. Het wordt er niet eenvoudiger op om christen te zijn en te blijven in deze tijd. Het vraagt wel degelijk een forse doordinking van de vragen van de tijd om leiding te geven in de kerk. Ik ben dan ook blij met wat we vanuit de Werkgroep Mobiliteit voorstel-

den en door de synode is overgenomen: meer samenwerking tussen gemeenten in plaats van elke kleine gemeente een kleine aanstelling ‘eigen’ predikant of ‘eigen’ kerkelijk werker. Dus wat heeft de kerk van de toekomst volgens mij nodig: samenwerking en vorming van teams, die het werk voor een aantal kleine gemeentes samen vorm geven.”

“Waar ik veel heil in zie, is vormen van samenwerking en teamvorming.”

De waarde van het ambt

Bloemert vervolgt: “Ik hecht daarbij ook wel aan de waarde van het ambt. Natuurlijk is het ‘ambt’ niet een toverstokje dat alles anders maakt, maar je ‘geroepen’ weten, een zekere onafhankelijkheid en daardoor ook uitnodiging tot zelfreflectie horen voor mij daar allemaal bij. Dat is een geestelijke dimensie in de kerk die verder gaat dan pure professionaliteit. Ik snap dus ook de behoefte bij kerkelijk werkers aan het ‘ambt’. Zij kunnen dus nu ouderling of diaken worden. Maar in loondienst zijn van de gemeente waar je tegelijk ambtsdrager bent, blijft een beetje wringen.”

Een derde soort pastorale professional?

Hoe kijk je vandaaruit aan tegen de introductie van een nieuwe vorm van voorganger voor een kerkplek of zogeheten kerngemeente, vraag ik ds. Bloemert. “Je bedoelt, wat in Mozaïek van Kerkplekken werd voorgesteld? Ik vind ook daar de inbedding heel belangrijk. Het zou raar zijn als we allemaal kleine ‘eenpitters’ gaan introduceren, met maar een heel klein bestuur om zich heen, met zo weinig opleidingsbagage als nu is voorgesteld. Ik zie daar risico’s voor ontsporingen. Dus opnieuw zou ik zeggen: prima als we vrijwilligers die een grote rol krijgen of hebben in een kleine geloofsgemeenschap meer opleiding gaan aanbieden of ook van hen vragen, maar zorg dat

er altijd ook predikanten en misschien ook wel kerkelijk werkers met inhoudelijke bagage meekijken en meedoen. Samenwerking en teamontwikkeling dus ook hier, wat mij betreft.”

In Between

Tenslotte praten we nog wat door over het interim-werk in de kerk. “Moeten het altijd predikanten zijn, die worden ingeschakeld om een gemeente over een mogelijke hobbel heen te brengen. Je hebt ook kerk-mediation, en oud-organisatieadviseurs die hun diensten aanbieden?” Ds. Bloemert reageert: “Zeker, de befaamde markt waar we het aan gingen overlaten. Ik vind dat ieder de grenzen van haar of zijn eigen expertise goed in het vizier moet houden. Als het gaat om puur financiële zaken, of om bestemming van gebouwen in de meest zakelijke zin, dan zeg ik heel gauw: daar moet je een ander bij halen.

Maar vaak is dat niet zo. Vaak is het verweven met het hele beeld dat de gemeente van zichzelf heeft of dat tegenover-elkaar-staande groepen in de gemeente hebben. Dan zijn er meteen allerlei inhoudelijke en pastorale kwesties aan de orde.”

“Ik hoop altijd maar dat er goed ‘gecast’ wordt als er adviseurs of mediators worden gevraagd. In ieder geval zijn de interim-predikanten van In Between allemaal predikanten die de specifieke opleiding hebben gevolgd. Dat betekent niet per se een garantie voor succes, maar wel een garantie van een zekere kwaliteit. In Between is tegelijk een onderdeel van de Nederlandse Bond van Predikanten, dus ook dat betekent dat bij ons de term ‘interim’ een zekere inhoud heeft.”

Hulp nodig bij het aanvragen van subsidie?

Voor **onderhoud** - waaronder **schilderwerk** - en **restauratie** van uw monumentale kerkgebouw.

MonumentPlus doet het graag voor u!

Het toegekende subsidiebedrag kan wel oplopen tot 50% van de onderhouds-/restauratiekosten. Indien u subsidie wilt aanvragen, kunt u nu contact met ons opnemen. De aanvraag moet namelijk begin 2019 worden ingediend.

In 2017 en 2018 zijn alle door ons aangevraagde subsidies gehonoreerd. Voor meer informatie en referenties kijk op www.monumentplus.nl

MonumentPlus

Advies • Voorbereiding Restauratiewerk

Jan Baas | Nieuw-Lekkerland | 06 25 04 95 54 | info@monumentplus.nl

Kerkrentmeesters in Groningen, Drenthe, Friesland en Noord-Holland

Kent u ons al?
Wie zijn wij?
Wat doen wij?

Neem eens een kijkje op onze website
www.sbkgnoordnederland.nl
of bel ons op nummer 058 - 212 35 92

Wij helpen u ontzorgen bij:

- onderhoud / restauratie / verbouw
- gebouwenbeheer / groenbeheer
- subsidie- en fondsaanvragen / financiering

SBKG
Noord-Nederland

Voorkom als kerkrentmeester dat de noodklok geluid moet worden

Als kerkrentmeester maakt u zich sterk voor de veiligheid in de kerk. Maar het is niet eenvoudig om de kerk als vrijwilliger in uw eentje 'kerkrentmeesterlijk' te beheren. Want het is een kolossaal groot en vaak oud gebouw met talloze verschillende ruimtes en vertrekken.

De helft van de branden wordt door elektra veroorzaakt

Het grootste gevaar schuilt vaak in de kleinste zaken. Van de 36 branden per dag in Nederland worden er 18 door elektra veroorzaakt. Check dus of de verlengsnoeren en elektriciteitsdraden in orde zijn en voorkom dat er teveel stekkers in één wandcontactdoos zitten. Beoordeel of de stoppenkast aan de huidige eisen en normen voldoet en of de groepsindeling duidelijk is aangegeven. Controleer de afzuiging in de keuken. Want ook de olieneerslag van het afgezogen frituurvet in de afzuigkap veroorzaakt vaak brand. Zorg dat al het hout geïmpregneerd is.

Inspecteer of er blusmiddelen aanwezig zijn en of de vluchtwegen goed aangegeven en vrij zijn. Kijk of de kerkzolder veilig kan worden betreden, of de treden breed genoeg zijn en of er leuningen of hekjes moeten worden geplaatst. Want vaak moeten organisten trapezewerkers zijn om achter hun orgel te komen. En je moet er niet aan denken dat hij of zij 25 meter naar beneden valt.

DB Arbo Advies helpt u graag de risico's in kaart te brengen

Als kerkrentmeester heeft u een zorgplicht en wordt van u verwacht dat u veiligheidsbeleid ontwikkelt. Bovendien kan een onveilige kerk leiden tot torenhoge boetes. Dirk Bok van DB Arbo Advies is partner van de Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer. Hij helpt u graag bij het inventariseren van de risico's en het opstellen van een plan om de kerk zo veilig mogelijk te maken. Dus heeft u een vraag? Trek dan aan de bel en neem contact met hem op: 06 248 494 95.

DB Arbo Advies B.V.

Hoefweg 173, 2665 LA Bleiswijk

06 248 494 95 ● dbok@dbarboadvies.nl ● www.dbarboadvies.nl

WIE:

Riekje van Beveren (56), ouderling - kerkrentmeester bij de Exoduskerk te Sommelsdijk: "Acht jaar heb ik catechisatie gegeven aan jeugd. Dat is alweer jaren geleden en omdat ik meer tijd kreeg vond ik het belangrijk weer actief iets voor de kerk te betekenen. Als commissielid van de Aktie Kerkbalans was ik al betrokken bij fondswerving. De Bijdrage Administrator (BA) heeft per wijk een commissielid die de contactpersoon is van de ouderlingen en lopers in die betreffende wijk. De AKB-commissie ontlast de BA in grote mate. Nu ben ik zelf de bijdrage administrator, verantwoordelijk voor de inkomsten van de kerk door fondsenwerving. Mijn professie zit op het nautische- en terminalmanagement/haven logistieke vlak, waar in de jaren '80 het vrouw-zijn bijzonder was. Waarom is dat nu anno 2019 in kerkrentmeesterland nog steeds?

In 1987 zijn mijn man en ik in Dirksland gaan wonen. We zijn lid geworden van de Exoduskerk te Sommelsdijk. In die tijd waren de kerken op het eiland Goeree Overflakkee (Zuid-Holland) nog erg orthodox. Van huis uit (Zeeland) ben ik Nederlands Hervormd opgevoed met een open blik naar de wereld. Dan is de eilandelijk georiënteerde Exodusgemeente de kerk waar ik mij meteen thuis voelde. Onze twee dochters zijn hier gedoopt en hebben veel plezier beleefd aan de jeugdactiviteiten van de kerk. Nu wonen ze op zichzelf en niet meer op het eiland. Dit is een algemeen verschijnsel waardoor er een leeftijds-gap zit onder de aanwezige kerkgangers. Persoonlijk maak ik me hier geen zorgen om. Als er gezinnetjes gesticht worden dan komen ze wel weer terug. Naar mijn idee is een christelijke opvoeding het mooiste wat je je kind mee kunt geven. Een vaste basis met goede richtlijnen voor het leven."

WAT:

"Het College van kerkrentmeesters telt vijf personen. De taken zijn goed verdeeld en er is een goede overleg- en feedbacksfeer. Wij hebben dit jaar een nieuwe predikant, maar ook de materialen die door de VKB/Dirigo verstrekt zijn hebben onze Aktie Kerkbalans (AKB) aan een verhoogd inkomen geholpen. De automatisering onder begeleiding van de Stichting Kerkelijk Geldbeheer (SKG) levert ons voordelen op. Zo hebben we de kerk-app waar we in de toekomst de collecte ter plaatse mee kunnen betalen, nu het contante geld uit de samenleving verdwijnt. Via de kerk-app en de website www.Exoduskerk.nl kun-

nen collectebonnen besteld worden. Betalingen via e-mail/digitale routing naar de bank ofwel iDEAL-betaling wordt gefaseerd ingevoerd bij beide fondsen. Dit scheelt AKB-lopers en ouderlingen onnodig werk. De contactmomenten van ouderlingen aan kerkleden heeft hier niet onder te lijden. Want de brief wordt wel gebracht maar hoeft niet opgehaald te worden.

Nu ik het werk doe begrijp ik ook waarom ik tevens ouderling ben in plaats van kerkrentmeester alleen. Nadat de brieven van de Aktie Kerkbalans de deur uit zijn begint de communicatie met de kerkleden. Dit is af en toe behoorlijk persoonlijk en dan overleg ik met de wijkouderling in kwestie of geef, de mij toevertrouwde, informatie aan de wijkouderling door. Deze sociale facetten van het zakelijke kerkenwerk maken het kerkrentmeesterschap extra mooi."

WAAROM:

"De Exoduskerk is een gezonde solvabele organisatie. Een energieke gemeente waar veel mooie dingen gebeuren. Naast de erediensten worden er allerlei evenementen georganiseerd. Voor mijn aandachtsgebied zijn de volgende events interessant. In november organiseren vele vrijwilligers de Ontmoetingsdagen, twee dagen vol gezelligheid en verkoop van diverse zaken. Dit is een welkome aanvulling op de fondseninkomsten en voor contacten met kerkleden en buurtbewoners. Gaande het jaar houden een aantal dames regelmatig een tweedehands kledingbeurs, deze beurs is een succesformule. De bijgebouwen zijn enkele jaren geleden vernieuwd hierdoor is het verhuur van zalen erg in trek."

DAAROM:

"Het succes van goede inkomsten zit hem toch in de mensen die het doen. Om een onderdeel te mogen zijn van deze gemeente en daar mijn bijdrage aan te mogen leveren maakt mij trots en dankbaar."

Kerkelijk werker op waarde schatten

In gesprek met Bert Broers voorzitter beroepsgroep 'kerkelijk werkers'

Tekst Jos Aarnoudse **Beeld** Bert Broers

Bert Broers is voorzitter van de beroepsgroep 'kerkelijk werkers' binnen CNV Kerk & Ideëel. Nog niet zo lang geleden fuseerde de zelfstandige Vereniging van Kerkelijk Werkers met het CNV. Kerkelijk werkers, die werken in de kerk, zijn 'gewoon' in loondienst bij een plaatselijke gemeente. Door aansluiting bij het CNV was de belangenbehartiging beter geborgd.

Kerkelijk werker

Kerkelijk werkers zijn theologen met een hbo-opleiding. Zij doen pastoraal of diaconaal werk. Zij kunnen gespecialiseerd zijn in jeugdwerk of ouderwerk. Ook bij missionaire projecten zijn kerkelijk werkers betrokken. En in kleine gemeenten kan het zijn dat een kerkelijk werker feitelijk de enige beroepskracht is en al gauw van allerlei voorkomende werkzaamheden doet. Een kerkelijk werker kan een preekconsent hebben voor een bepaalde gemeente, maar dat hoeft niet. Om in de Protestantse Kerk als 'kerkelijk werker' te gelden, moet je ingeschreven staan in het register voor kerkelijk werkers. Dat kan alleen als je de juiste vooropleiding hebt. Om ouderling-kerkrentmeester te kunnen worden, dien je minimaal 12 uur per week werkzaam te zijn.

Er zijn ook kerkelijk werkers 'met een bijzondere opdracht'. Zij werken bijvoorbeeld met een 'zending' vanuit de kerk als geestelijk verzorger in een zorginstelling. Broers heeft geen zicht op het aantal in het register, maar er zijn ongeveer 250 kerkelijk werkers bij hun organisatie aangesloten. "Maar bedenk wel," aldus Bert Broers, "dat veel kerkelijk werkers in deeltijd werken en ook nog eens vaak in tijdelijke banen."

Wat heeft de kerk nodig?

Met Bert Broers praat ik over de ontwikkelingen in de kerk rond pastorale professionals, zo noemen we ze maar even. "Wat vind je dat de kerk en de gemeenten de aankomende jaren nodig heeft op dat vlak?" is mijn vraag. Broers: "Wat nodig is, is heel verschillend. Je kunt er niet één antwoord op geven. Het onderscheid tussen predikanten en kerkelijk werkers is zinvol, wat ons betreft. Maar de positie van de kerkelijk werker is nog steeds niet volledig uitgekristalliseerd. Als je samenwerkt in een gemeente waar ook een predikant werkzaam is, is er sprake van afstemming geweest over wat de predikant doet en welke aandachtsgebieden er voor de kerkelijk werker liggen. Maar als je de enige 'professional' bent in een kleine gemeente, is het lastiger. Er is een ondergrens van 12 uur per week om voor bepaalde werkzaamheden dispensatie te krijgen (zoals het bedienen van sacramenten), maar wat nu als je maar 1 dag in de week bent aangesteld? Wij vinden als organisatie van kerkelijk werkers dat voorgegaan in reguliere kerkdiensten werk is voor predikanten. Maar ja, in kleine gemeenten zijn er lang niet genoeg predikanten te vinden voor alle kerkdiensten. Een kerkelijk

werker kan een preekconsent krijgen. Dat was vaak aan een bepaalde gemeente gebonden, of aan de regio van een (oude) classis. Nu zijn er elf grote classes. Het is ons nog niet helemaal duidelijk welke kant de kerk hier nu mee op wil. Ondertussen ben je als enige pastorale beroepskracht in loondienst van de plaatselijke gemeente, maar wel adviseur of zelfs lid van de kerkenraad. Dat gaat vaak goed, maar het wringt ook wel."

Financiële overwegingen

Broers vervolgt: "We merken dat ook financiële overwegingen een rol spelen bij het werken met kerkelijk werkers. Omdat een kerkelijk werker onder het gewone arbeidsrecht valt, kun je die makkelijker een tijdelijk contract geven. Ook zien we soms, dat er voor het pastorale werk een aanstelling met uren wordt verleend, maar er wel wordt verwacht dat in diezelfde gemeente kerkdiensten worden geleid voor de honorering van een gastpredikant. Dat is € 130,- per keer. Dat is leuk voor de gemeentedominee die eens een keer in een andere gemeente kan voorgaan, maar als je vaker per jaar een nieuwe kerkdienst hebt voor te bereiden, is dat gewoon substantieel werk, dat betaald moet worden."

Pastorale taakdifferentiatie of dominee-light?

Ik val dat laatste punt bij, maar vraag ook hoe nu het in de wereld van kerkelijk werkers ligt: aan de éne kant heb je de duidelijke visie rond differentiatie van taken, maar aan de andere kant ook kerkelijk werkers die als dominee-light worden ingezet of dat ook zelf graag willen. Broers: "Natuurlijk, dat merken wij ook. Kleine gemeentes die zeggen: dit is nu onze 'dominee'. Of kerkelijk werkers die het fijn vinden om voorganger in een gemeente te kunnen zijn. Als het uit de nood is geboren, is het wel begrijpelijk. Maar het is onzes inziens niet de bedoeling. Er is niet voor niks een onderscheid tussen de hbo-opleiding en de academische opleiding van de predikanten. Ondertussen kunnen persoonlijke kwaliteiten of ontwikkeling iemand heel geschikt maken om als voorganger en als gemeente-opbouwer te fungeren. Omgekeerd kunnen er universitair geschoolde theologen zijn die het alomvattende werk van een dominee van vandaag de dag minder goed in de vingers hebben. Hoe ga je daar als kerk mee om? Teamontwikkeling lijkt me goed. En ook dat je een speciale kwaliteit, zoals jongerenwerk, inzet in meerdere gemeenten in een

regio. Ik zie predikanten dan niet als 'meerderen', maar als collega's in de kerk. De predikanten hebben wel een andere taak. Ze hebben wel degelijk de taak om vanuit een theologische invalshoek de kerk te dienen, terwijl de kerkelijk werkers meer praktisch ingesteld zijn. Maar het onderscheid is subtiel. Je hebt zeer praktisch ingestelde predikanten en ook theologisch ingestelde kerkelijk werkers."

Rechtspositie van de kerkelijk werker

"Toch zeg je dat de positie van de kerkelijk werker kwetsbaar is, hoe losse we dat dan op?" stel ik aan de orde. Bert: "Kijk, een predikant kan door de rechtspositie toch wat onafhankelijker ten opzichte van de gemeente staan. Het feit dat een kerkelijk werker nu in het ambt van ouderling of diaken kan worden

Wie is Bert Broers?

Bert Broers (1965) begon in 1988 met de opleiding theologie aan de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden. Vanaf 2002 werkte hij als kerkelijk werker in (afwisselend) Sellingen, Vlagtwedde, Drachten, en Klazienaveen-Nieuw-Dordrecht. Momenteel is hij verbonden aan de PG Zwartemeer en de Dorpskerk Eelde-Paterswolde. In de Dorpskerk Eelde houdt Bert zich bezig met pastoraal bezoekwerk. Hij leidt daarnaast een gesprekskring, leidt uitvaartdiensten en gaat een aantal keer per jaar voor. Verder is hij betrokken bij Vorming en Toerusting en Groene Kerk. Bert vindt het mooie aan zijn vak

dat mensen in een goed gesprek even in de spiegel durven kijken, en dat durven delen. Dat kan hele fijne momenten opleveren.

bevestigd (afhankelijk van de werksoort) geeft gevoelsmatig wel wat meer gewicht. Maar je zou ook kunnen denken op de één of andere manier aan een landelijk dienstverband voor kerkelijk werkers, te meer omdat onze ervaring is dat de kwaliteit van het werkgeverschap nogal kan verschillen. Er zijn hele goede en professionele gemeenten en kerkrentmeesters wat dat betreft, maar ook minder goede of minder professionele. Daar ligt misschien ook nog wel een taak voor de VKB." Ik ontken dat niet, en wijs op ons recente themanummer van 'Kerkbeheer' over goed werkgeverschap.

De introductie van een nieuwe pastorale professional

Tegelijk vraag ik naar nieuwere ontwikkeling rond het Mozaïek van Kerkplekken. Daarin wordt voorgesteld om nog weer een derde soort van pastorale professional te introduceren, die de werkaanduiding 'pastor' kreeg. Deze moet dan een hbo-opleiding van twee jaar afronden en kan daarmee zelfstandig leiding geven aan een kleine kerkplek (inclusief voorgaan in samenkom-

sten en bedienen van sacramenten). We zijn het er al gauw over eens, dat de term 'pastor' niet onderscheidend zal zijn (want die wordt ook gebruikt voor predikanten en kerkelijk werkers), maar Bert Broers gaat verder: "Wat ons verbaasd heeft, is dat de kerkelijk werker met zijn vierjarige hbo-opleiding helemaal niet in dit verhaal terug te vinden is. Er komen jaarlijks heel wat relatief jonge hbo'ers van de opleiding af, die juist heel goed inzetbaar zouden zijn in dit soort kerkplekken. Het is ook apart, dat kerkelijk werkers als het ware 'gedefinieerd' worden vanuit taakdifferentiatie en aanvulling, terwijl deze nieuwe 'pastor' eigenlijk gezien wordt als allrounder, maar dan als een opgeleide vrijwilliger, of toch ook betaald? Ook dat laatste vinden we een lastig punt. Gaat het nu feitelijk om een vrijwillige ambtsdrager die we extra scholing geven voor hij of zij een bepaalde rol mag vervullen, zoals vroeger de 'lerende ouderling'? Of gaat het om de introductie van een derde laag van pastorale professionals? En waarom krijgt die dan zondermeer alle taken toevertrouwd, terwijl de reguliere kerkelijk werker het moet doen met

allerlei 'dispensaties'? Volgens mij moet dit beter worden doordacht." Als voorzitter: "We hebben soms het idee dat we als kerkelijk werkers sowieso in plannen die vanuit de landelijke kerk worden bedacht minder in beeld zijn, misschien wel omdat we slechts bij plaatselijke gemeenten in dienst zijn. Gelukkig zijn we via CNV Kerk en Ideëel wel in het GOM (Georganiseerd Overleg Medewerkers) vertegenwoordigd. Maar terecht wordt daar dan ook wel weer gezegd, dat het daar eigenlijk alleen over de arbeidsvoorwaarden gaat, en niet over zaken als preekconsent, plaats en rol, sacramentsbediening enzovoort. Maar die zaken zijn niet te scheiden: het gaat om de gehele rechtspositie van kerkelijk werkers en om de positionering van de beroepsgroep binnen de kerk. Ondertussen moeten we daarbij ook de hand in eigen boezem steken en werk blijven maken van onze eigen professionalisering en belangenbehartiging in de goede zin van het woord. We blijven daar druk doende mee."

VAN REE **ACCOUNTANTS**
registeraccountants en belastingadviseurs

Een frisse kijk op úw cijfers.

ALPHEN AAN DEN RIJN | BARNEVELD | DOORN | GELDERMALSEN | NIEUWEGEIN | ZWOLLE

AUDIT & ASSURANCE | ACCOUNTANCY | BELASTINGEN | CONSULTANCY

WWW.VANREEACC.NL

Kerkrentmeesterlijke visitatie

Tekst & Beeld Jos Aarnoudse

Er was ooit een tijd van voor de smartphones dat elk huisgezin één vaste telefoon had. Daar belde je dan naartoe als je iemand uit dat huishouden wilde spreken. In die tijd vonden mijn (puber) kinderen het leuk om als er weer eens iemand vroeg: "is je vader thuis?" te kunnen zeggen: "Nee, die is niet thuis, hij zit in de gevangenis of hij zit in het psychiatrisch ziekenhuis", om daarna een veelzeggende stilte te laten vallen. Ik werkte toen namelijk als geestelijk verzorger deels in het huis van bewaring in Scheveningen en deels in de GGZ-kliniek Vogelzang te Bennebroek.

In beide omgevingen kwam ik op een andere manier in aanraking met het woord 'visiteren' dan in de kerk. In het dagelijkse leven van veiligheidscontroles is het verschil tussen visiteren en fouilleren, dat bij visiteren er in je tas en koffer gekeken mag worden, maar er niet aan je kleding of lichaam gezeten mag worden, terwijl dat bij fouilleren wel het geval is. In een penitentiare inrichting gaat 'visiteren' juist veel verder. Dan moet je helemaal uit de kleren en word je tot in je lichaamsholtes onderzocht op het bezit van contrabande.

Het woord *visitatie* betekent zoets als 'op bezoek komen'. Je hoort het terug in het alledaagse woord: *visite*. In de kerk is er vanouds een systeem geweest van *visitatie*. Niet omdat er zware verdenkingen waren, maar als vorm van contact en navraag. In de kerk van voor de Reformatie bezocht de bisschop op gezette tijden zijn parochies. Of het gebeurde namens hem door een deken. Bij kloosterorden was het de provinciaal of de generaal-overste die de afzonderlijke kloosters bezocht. Ook in het protestantse kerkrecht kent men *visitaties* als middel om herderlijk opzicht over gemeentes uit te oefenen. In Nederland werd één en ander vastgelegd in de kerkorde die de Dordtse Synode opstelde. Inmiddels kennen we in de Protestantse Kerk de classispredikant, die – als het goed is – gemeenten bezoekt, en komt de formele *visitatie* vooral in beeld als er

ergens problemen moeten worden opgelost.

Toch is gewone *visitatie* als model om elkaar scherp te houden helemaal niet zo gek. In de wereld van onderwijsinstellingen gebeurt het ook. Of denk aan de beoordelingen van horeca-gelegenheden. Durven we in onze keukens te laten kijken? Heel veel professionals in de zorg dienen zich van tijd tot tijd een poosje te laten superviseren. Ook zoiets. Niet omdat er problemen zijn, maar om regelmatig aan zelfreflectie te doen. Soms heb je een ander, een 'bezoeker' nodig om eens goed in de spiegel te kunnen kijken. Zou dat voor ons als colleges van kerkrentmeesters ook niet goed zijn? Dat we een vragenlijst of een gesprekshandleiding maken, om elkaar eens te bevragen. Dus dat we een delegatie van genabuurde kerkrentmeesters uitnodigen op bezoek te komen om ons te 'onderzoeken'. Hoe gaat het bij jullie, komen jullie toe aan de kerkordelijke taken, wat zijn de sterktes, wat zijn de zwaktes, wat zijn de kansen, wat zijn de risico's? Hoe meer ik er over nadenk, des te positiever ik er over word. Ik zie zelfs een taak voor de VKB om misschien wel zulke regionale *visitatie*teams op te zetten en een gesprekshandleiding te maken.

Station Maastricht

Stelling van de maand

Heeft u een mening, wilt u erop reageren?
Laat het ons weten via: info@kerkrentmeester.nl

De stelling:

*Elk college van kerkrentmeesters zou zichzelf de luxe moeten permitteren om eens in de vier jaar te praten met een delegatie van genabuurde kerkrentmeesters als vorm van kerkrentmeesterlijke *visitatie*.*

Kerkvitaal

Gemeenteadvies en -begeleiding

Onafhankelijk advies en begeleiding op het grensvlak van gemeenteopbouw en middelen.

Gesubsidieerde begeleidingstrajecten en ook aanvraag gebouwensubsidies solidariteitskas.

Jaarlijks ca. 20 subsidieaanvragen... met 100% score.

Anna van Gelrestraat 30
3882CK Putten
www.kerkvitaal.nl

Jan Boer
Tel. 06 111 11 538
Email. janboer@kerkvitaal.nl

Periodiek Instandhoudingsplan - Restauratieplan - Renovatieplan - Herbestemming - Transformatie

Interieurplan - Bouwhistorisch onderzoek - Cultuurhistorisch onderzoek - Bouwkundige opname

Noordzijde 95' | 4225 PL Noordeloos | 0183-582600
info@lakerveld-noordeloos.nl | www.lakerveld-noordeloos.nl

MONDIAL MOVERS

Kattenberg Verhuizingen

MONDIAL MOVERS

Aad de Wit Verhuizingen

Dé verhuizers van de VKB

#VRIJBLIJVENDE OFFERTE EN DESKUNDIG ADVIES OP MAAT

#0800 - 022 17 22

Lees meer op www.vkb-verhuizingen.nl

Naar structuren en regelingen die bevologenheid bevorderen

In gesprek met Gert Koffeman, Joop Korteland en Barbara Lamain, leden van de Bestuurscommissie Mensen van de VKB

Tekst & Beeld Jos Aarnoudse

We zitten op een zomerse middag op het terras van Villa Augustus te Dordrecht. Een gesprek met de 'werkgevers' kan niet gemist worden, als we ons willen bezinnen op de positie van pastorale professionals in de kerk.

VKB als 'werkgeversorganisatie'

Dhr. Koffeman is portefeuillehouder voor het beleidsveld 'mensen' in het bestuur van de VKB. Ook is hij delegatieleider voor de VKB in het GOP en GOM¹. Ds. Lamain (nu predikant, maar tot voor kort HRM-directeur bij een multinational) en dhr. Korteland (oud-directeur bij de CHE) zijn leden van de Bestuurscommissie Mensen (BCM) van de VKB. Natuurlijk staan er aanhalingstekens hierboven rond het woord 'werkgever'. De VKB is de vereniging van kerkrentmeesters in de Protestantse Kerk. Predikanten hebben een eigensoortige rechtspositie. Ook ten aanzien van de kerkelijke werkers en kerkelijke medewerkers is het zijn van een kerkelijke werkgever omgeven met eigenaardigheden. Toch ligt het voor de hand om ook vanuit het kerkrentmeesterlijke perspectief in gesprek te zijn over de gewenste ontwikkeling ten aanzien van de pastorale werkers in de kerk.

Regelingen die

bevologenheid faciliteren

Gert Koffeman trapt af: "De vragen spitsen zich toe op de functie van het ambt. Ik wil niet generaliseren, maar ik neem nogal een waar hoe geestelijke leiders hun 'ambt', of hoe dat in andere religieuze stromingen ook wordt verwoord, gaan zien als een onwrikbare noodzakelijkheid. Dat roept het beeld op van een versterkte fortificatie. Er zijn trouwens nogal wat gelovigen, van welke stroming dan ook, die zo'n beeld bevestigen."

"Maar ik zie ook veel gelovigen, die kwetsbaar op zoek zijn naar creativiteit, enthousiasme en bewogenheid. Die houvast zoeken zonder nodeloos belemmerd te willen worden door bestaande structuren. Als ik zie hoe onze landelijke scriba zich manifesteert, zie ik daarin een voorbeeld. Het gaat niet om de positie of het ambt op zich, maar om een authenticiteit en bezielde optreden. Of het nu rond de Bethelkapel in De Haag was, of bij de klimaatmars, of bij bepaalde onderwerpen in de synode: hij maakt

bewogen duidelijk waar zijn drijfveer ligt. Het gaat me nu niet om de persoon van De Reuver, maar het gaat mij om de vraag: hoe maken we zulke structuren en regelingen dat ze bevorderen dat werkers in de kerk kunnen werken vanuit hun bevologenheid, hun gedrevenheid. Zij moeten de ruimte voelen om inspirerend om te gaan met maatschappelijke veranderingen. Dat in plaats van een verschansing in bestaande beelden, rechten en posities."

Twee bewegingen raken elkaar

Koffeman vervolgt: "Ik zie twee bewegingen elkaar raken: van bovenaf de majeure visie van Kerk 2025, maar van onderaf de vormgeving van allerlei rechtspositionele arrangementen. Soms vind ik het teleurstellend om beleidsmakende predikanten in synodeverband met de mond de grote beweging te zien belijden, maar als het dan om organisatorische consequenties gaat zich weinig meebewegend op te stellen. We moeten zien, dat de

¹ GOP = Georganiseerd Overleg Predikanten; GOM = Georganiseerd Overleg Medewerkers. Deze Georganiseerde Overleggen gaan over de arbeidsvoorwaarden voor predikanten en kerkelijke medewerkers.

*Van links naar rechts:
Gert Koffeman, Barbara en
Lamain Joop Korteland*

*Onder:
Villa Augustus in Dordrecht*

kerk in de eerste plaats een gemeenschap van gelovigen is, die door 'professionals' bediend moet worden. Dus het beleid moet afgestemd zijn op wat die gemeenschappen nodig hebben in het veranderend getij."

Omgaan met diversiteit

Joop Korteland valt hem bij: "Gemeenteleden zijn mondiger geworden, daarnaast is er sprake van diversiteit, binnen gemeentes, maar ook tussen gemeentes en kerkplekken. Er zijn kerken waar zondags 900 kerkgangers zijn, maar ook plekken met 12 à 20 deelnemers. Hoe stemmen we de diverse soorten werkers in de kerk op die situatie af, zodat ze ook bereid en bekwaam zijn om met de diversiteit aan vragen en vormen om te gaan? En dat met een zekere stevigheid, zonder soft te worden. Dan komt het voor mij aan op professionaliteit, waarin plaats is voor een palet aan werkers: de academische theoloog, de hbo-theoloog en de kerkplek-organisator met een tweejarige hbo-opleiding. Dat begint met goede insteek bij de opleidingen. Zorg dat er een overleg is tussen de verschillende opleidingen en de toekomstige 'werkgever', de kerk, om competentieontwikkeling en de toekomstige rollen goed op elkaar

af te stemmen. Ook de predikantsopleiding. De ontvangende partij is de kerk en daar zitten praktijkgerichte professionals, die heel goed kunnen aangeven wat in de opleidingen voor dit ambt of beroep in deze tijd geleerd moet worden. Soms moet je botsen om daarna samen richting te kunnen bepalen. Dat er vernieuwing moet plaatsvinden staat als een paal boven water."

Beginnen bij een nieuwe generatie?

Koffeman vraagt: "Bedoel je dat vooral de energie zou moeten gaan zitten in een nieuwe generatie werkers in de kerk? Maar wat dan ten aanzien van de bestaande predikanten en kerkelijk werkers?" Joop Korteland: "Natuurlijk zullen ook de bestaande predikanten en kerkelijk werkers bevraagd moeten worden: erken je en herken je dat de tijd van gescheiden werelden en eigen posities losgelaten moet worden? Ben je bereid om te gaan samenwerken, en ben je dan ook bereid je daar nieuwe bekwaamheden voor eigen te maken, dan wel kwetsbaar te zijn in het onderkennen van sterkere en zwakkere punten in je kwaliteiten, zodat de sterkere beter kunnen worden benut en de zwakkere door anderen

kunnen worden gedaan?" Barbara Lamain: "Dat is precies wat ik zie. Voor mij zitten in het ambt zaken als duurzaamheid, roeping, het publieke karakter en een zekere onafhankelijkheid. Erg waardevol lijkt me, maar ik zie ook een eigenaardig beroep op de 'vrijheid van het ambt' alsof dat betekent dat je elke vorm van verantwoording over waar je nu feitelijk mee bezig bent, afschermt. Dat lijkt op vasthouden aan het eigen domein, zonder inzicht te willen verschaffen. Ondertussen is de mondigheid en ook de professionaliteit van gemeenteleden toegenomen. Die pruimen zo'n houding niet. Als niet duidelijk is welke bijdrage, vertaald in inzet, je nu eigenlijk levert, is het niet raar dat er dan ook makkelijk discussies ontstaan over betaalbaarheid en omvang. Ook vind ik soms de relatie tussen input en output het overdenken waard. Al die dominees zijn elke week tijden bezig met de voorbereiding van erediensten, die ze vervolgens één keer houden, soms kun je er ook nog eens een andere gemeente mee dienen. Maar zou dat in vormen van samenwerking niet veel meer kunnen, zonder dat je het vaste gezicht in een gemeente of wijkgemeente kwijtraakt?"

Hoe zetten we in de kerk zodanig de energie vrij, dat werkers onbevangen en met nieuw élan zin hebben om vooruit te denken en te bouwen

Vasthouden aan het eigene

Ondertussen draag ik aan, dat zowel predikanten als gemeenten blijken nogal te hechten aan de 'eigen' gemeente en de 'eigen' dominee. Korteland: "Dat is herkenbaar. Het is het vaste stramien dat leidend is." Lamain: "Het voorkomen van 'ingewikkeld gedoe', zoals samenwerken en afstemmen en coördineren, is ook een drijfveer, maar houden we het vol met het idee: één dominee of voorganger per uitgiftepunt?" Gert Koffeman: "Het is evident dat we in toenemende mate gebieden krijgen waar meer kerken zijn, ik bedoel kerkgebouwen met een nog enigszins actieve groep, dan er predikanten zullen zijn. Dat vraagt een oplossing. Waar ik beducht voor ben, is dat we alleen naar de organisatorische problematiek kijken, alsof we alleen formatie-, rooster- en geldproblemen hebben op te lossen. Er is meer aan de hand. Hoe zetten we in de kerk zodanig de energie vrij, dat werkers onbevangen en met nieuw élan zin hebben om vooruit te denken en te bouwen in plaats van steeds bezig te zijn met angst voor achteruitgang en afkalving, ook van de eigen positie?" "Ds. Ad van Nieuwpoort roept bijvoorbeeld: 'zet de dominee niet in de uitverkoop.' Er is niemand die de

dominees in de uitverkoop wil doen volgens mij, maar er zijn wel veranderingen gaande, en daar zullen ook de predikanten op moeten inspelen. De vraag is of al het betaalde pastorale en onderwijzende werk in de kerk door predikanten moet worden gedaan." Barbara valt Koffeman bij: "Het gaat niet om de predikant, maar om de gemeente. Lukt het ons samen de gemeente sterker te maken? De gemeente moet niet afhankelijk zijn van de predikantspersoon. Prachtig als de gemeente wordt gevoed door inspirerende predikanten en kerkelijk werkers, maar ze zouden er ook op uit moeten zijn om de gemeente niet alleen maatschappelijk mondig maar ook geestelijk mondig te maken. Het gaat om de toerusting zodat gemeenteleden zich verbinden aan elkaar en aan God, niet aan de predikant."

Talenten onderkennen en ontwikkelen

Ds. Lamain vervolgt: "Er zijn allerlei verborgen talenten soms. Bij een calamiteit in een bedrijf in de USA waar ik werkte, bleek één van de medewerkers privé onbetaald pastorpredikant te zijn in een gemeente, en hij trad op dit moment in het bedrijf bijzonder troostend en aansprekend

op. Die man was niet een vrijgesteld en betaald predikant, maar had duidelijk het talent om predikant te zijn en hij was het ook. Dat kan in Nederlandse gemeenten ook, waarmee ik niet wil zeggen dat alle predikanten in tentenmakersbedieningen zouden moeten gaan werken. Maar het gaat wel om het onderkennen van talenten onder de professionals en onder de gemeenteleden, om een goed samspel tot stand te brengen."

We borduren een tijdje door op het thema 'talenten'. Joop Korteland: "Ik vind dat heel belangrijk, dat iedere deelnemer, of die nu predikant, kerkelijk werker of meewerkend gemeentelid is, een goed beeld van de eigen talenten heeft, en dus ook van de eigen beperkingen. Daarnaast is 'leren' een belangrijk element. Ga niet eindeloos investeren in wat je zwakke punten zijn, omdat we allemaal all-rounders zouden moeten zijn, maar benut de sterke kanten van mensen en zorg voor onderlinge aanvulling." "Ondertussen zijn er toch onuitgesproken verwachtingen", vult Lamain aan, "kun je daar met elkaar over spreken en ook na verloop van tijd? Ook de kerkelijke opleiding zou meer rekening moeten houden met de diversiteit aan stu- ▶

denten, niet alleen qua kerkelijke ligging, maar ook qua bestaande vaardigheden en ervaring.”

De rol van de classispredikant

“Hoe zien jullie de rol van de classispredikant in dit verhaal?” stel ik als vraag. Ds. Lamain: “Die speelt een belangrijke rol wat betreft geestelijk leiderschap en de vertaling van landelijk beleid. Ondertussen zijn ze er voor de grote drama’s en de grote crises in de gemeenten en voor het reguliere bezoek aan gemeenten, maar dat is een momentopname. Daarnaast is hun *‘span of control’* veel te groot om overal te kunnen zorgen voor de juiste inzet van de juiste talenten. Je zult het wel dege-lijk zelf als predikanten, werkers in de kerk, kerkenraden en colleges van kerkrentmeesters moeten oppakken. Oplossingen van bovenaf werken sowieso minder goed, althans als de wisselwerking niet goed is. Opleiders,

opinie- en beleidsmakers in de kerk moeten oppassen niet te veel vanuit een ivoren toren te werken.” De anderen hebben weinig toe te voegen op dit punt.

Rechtspositionele discussies

Tenslotte vraag ik Koffeman of hij nog wat zou willen zeggen over zijn aftrap. Wat zou het kunnen betekenen dat de rechtspositionele discussies in rapport dienen te komen met het grotere verhaal van Kerk 2025? Koffeman: “Het zou kunnen betekenen dat we veel meer vanuit één perspectief naar pastorale werkers in de kerk gaan kijken, dus dat het onderscheid tussen GOP en GOM op dat onderdeel verdwijnt. Het onderscheid in predikanten, kerkelijk werkers en niet betaalde professionele voorgangers zit hem in het functionele en in competenties misschien, maar niet in het soort rechtspositie, als het goed is. Vervolgens moet je

dan het gesprek over wat nodig is en de technische uitvoering daarvan overlaten aan de vertegenwoordigers van de belanghebbenden, in dit geval de vertegenwoordigers van de predikanten, kerkelijk werkers en de gemeenten, en niet aan ambtelijke vergaderingen of aan de landelijke kerkorganisatie. Met alle respect, laat die vooral het geestelijk kader schetsen en de zaak faciliteren, maar laat de invulling over aan de vertegenwoordigers van de mensen die het in de praktijk moeten brengen.”

Wie is Gert Koffeman?

Gert Koffeman, 71 jaar, binnenkort 50 jaar getrouwd, gelukkige vader van 4 en opa van 10 nakomelingen. Levenslang actief geweest in kerkbesturen, waaronder een aantal jaren als voorzitter. Na een aantal overheidsjaren in dienst getreden bij de Christelijke vakbeweging, zowel in de marktsector (Vervoersbond CNV) als bij de overheid. Na een aantal jaren als voorzitter van de Algemeen Christelijke Politiebond toegetreden als lid van de CDA-fractie in de Tweede Kamer. Van 1996 tot 2006 directeur van een tweetal Sociale Werkvoorzieningen.

Wie is Joop Korteland?

Joop Korteland (1953) heeft zijn loopbaan vooral in het onderwijs doorgebracht als leraar, onderwijskundige en directeur van diverse opleidingen. Zijn passie ligt in het opleiden van HBO-professionals (onderwijs en zorg&welzijn). Naast dit werk heeft hij vele jaren gediend als ouderling binnen de Protestantse Kerk en als toezichthouder in de zorg.

Wie is Barbara Lamain?

Barbara Lamain (1976) groeide op in Voorthuizen. Zij studeerde geschiedenis in Utrecht en bedrijfskunde in Rotterdam. Zij werkte voor Sara Lee/Douwe Egberts, o.a. in Amerika. Vanaf 2007 werkte ze bij Glaxo-SmithKline. Naast haar werk was ze vanaf haar studietijd actief in de Jacobikerk in Utrecht en studeerde ze in deeltijd theologie. September 2018 werd ze bevestigd tot predikant van de Protestantse Gemeente 't Woudt-Den Hoorn

Kerkelijk werker Martijn Blankers

Tekst & Beeld Wilnanda Hukom

Martijn Blankers (26) is kerkelijk werker in de Hervormde Gemeente te Babylonienbroek en Hill, een kleine dorpsgemeente in het noorden van Brabant, die al ongeveer 20 jaar geen eigen predikant meer heeft. Martijn is getrouwd en heeft twee jonge kinderen. Hij woont met zijn gezin aan de rand van het dorp Babylonienbroek. In de laatste week van de schoolvakantie, waarin Martijn druk is met de Vakantie Bijbel Week, weet hij een moment vrij te maken voor dit interview. We spreken over zijn functie, zijn motivatie, zijn drijfveren en de uitdagingen die hij tegenkomt bij zijn werk.

Kun je iets vertellen over hoe je kerkelijk werker bent geworden?

“Na het afronden van de HAVO vond ik het erg lastig welke studie ik wilde gaan doen. Ik heb toen gekozen voor de opleiding ‘Bank en Verzekering’. Een leuke opleiding, maar ik heb toch altijd het gevoel gehad dat dit het toch niet helemaal was voor mij. Toen ik tijdens mijn studie ziek ben geworden, heb ik heel sterk een roeping ervaren om iets in Gods koninkrijk te doen. Dat was eerst iets vaags, waaraan ik niet wilde toegeven. Maar toen ik bij het afronden van mijn studie de mogelijkheid had om een andere weg in te slaan, ben ik toch op internet gaan zoeken. Ik stuitte toen op de HBO-opleiding Godsdienst Pastoraal Werk (GPW) en ben deze opleiding begonnen. Direct na het afronden van mijn opleiding in 2017 ben ik in de Hervormde Gemeente te Babylonienbroek en Hill benoemd als ouderling-kerkelijk werker, in eerste instantie voor 20 uur in de week. Sinds vorig jaar werk ik inmiddels 28 uur per week.”

Hoe zou je de Hervormde Gemeente te Babylonienbroek en Hill typeren?

“Ik zou de gemeente typeren als een plattelandsgemeente. Dat is absoluut niet negatief. De gemeente is warm en hecht, met een open orthodox karakter. Daarmee bedoel ik dat de gemeente komt vanuit de gerefor-

meerde traditie, maar wel open staat voor kerk-zijn in deze tijd. De traditie kent een belangrijke plaats, maar de gemeente is ook zeker gericht op de toekomst.”

Welke taken omvat je functie?

“Doordat het een kleine gemeente is, komen veel taken bij mij terecht. Enkele kerntaken zijn het pastoraat, het kringwerk en de catechese. Ook ben ik voorzitter van de kerkenraad. Eigenlijk zou je kunnen zeggen dat veel overeenkomt met de functie van predikant, op het voorgaan in de eredienst na. Overigens heb ik wel de cursus homiletische en liturgische vorming afgerond en is de kerkenraad een preekconsent voor mij aan het aanvragen bij de classicale vergadering. Als dit is geregeld mag ik – omdat ik als ouderling-kerkelijk werker ben bevestigd – ook voorgaan in de erediensten in de gemeente.”

In de gemeente is geen predikant waarmee je samenwerkt. Is er wel sprake van samenwerking op bovenplaatselijk niveau?

“Ja, dat is er zeker. Ik participeer in de werkgemeenschap, waar predikanten en kerkelijk werkers elkaar ontmoeten als collega's en waar ervaringen worden gedeeld. Omdat ik nu in de gemeente werkzaam ben als kerkelijk werker, is er geen sprake meer van een consulent.”

Waarin vind je je grootste voldoening tijdens je werk?

“Dat is in het pastoraat. En daarbinnen het echt ontmoeten van mensen van hart tot hart en zo een tijd met mensen op te trekken. Het raakt mij steeds weer om hierbij te horen welke plaats God in het leven van mensen kan hebben en hoe Hij wil werken in hun leven.”

Welke uitdagingen kom je tegen?

“Ik vind het moeilijk om ook wel eens ‘nee’ te zeggen. Het goed combineren van werk en privé is soms wel een valkuil, zeker omdat ik ook in het dorp woon. Ik werk natuurlijk parttime. Wat doe je dan als je uren voor die week er al op zitten, maar er belt toch nog iemand? Je werkt maar 28 uur, maar voor de gemeenschap ben je 24/7 de kerkelijk werker.”

Wat zou jij als kerkelijk werker willen meegeven aan kerkrentmeesters?

“Dat het heel belangrijk is om goed en duidelijk een contract op te maken en ook zelf te anticiperen op wijzigingen in de arbeidsvoorwaarden. In het geval van een kleine gemeente kan het dan een goede oplossing zijn om zaken als salarisadministratie uit te besteden aan specialisten, zoals bijvoorbeeld KKA. Ik ervaar het als erg prettig dat dit in onze gemeente goed is geregeld.”

Nijhuizum

Frieslands kleinste kerk

Tekst Jan Dirk Wassenaar Beeld PR

In het prachtige landschap van Friesland vindt men ten oosten van Workum, te midden van de grazige weiden en de wateren der rust, het dorpje Nijhuizum. Daar staat Frieslands kleinste kerk. Het Godshuis, omringd door een kerkhof, dateert uit 1721. Wie het intieme gebouwtje binnentreedt, wordt getroffen door de verstilde sfeer in het sobere interieur. De tijd heeft er stilgestaan, zo lijkt het. Er is geen elektriciteit, noch verwarming, noch stromend water.

Op 12 april 1976 kwam er een einde aan het bestaan van de Hervormde gemeente te Nijhuizum, die de laatste jaren vanuit Gaastmeer 'bediend' werd. Volgens een lange traditie waren de predikanten van Gaastmeer verplicht om achttmaal per jaar in Nijhuizum voor te gaan. Legendarisch zijn de reizen van de kleurrijke ds. J.W. Bruinsma, deels per boot, deels te voet, naar het 'overjordaanse'. Er kwamen gemeenteleden met hem mee, onder wie koperblazers voor de begeleiding van de gemeentezang.

Dat is allemaal verleden tijd. Maar de kerk staat er nog steeds, dankzij de inspanningen van de Stichting de Nijhuzumer Tsjerke. En er worden ook nog steeds enkele kerkdiensten gehouden. Dat zijn nu oecumenische diensten, vanuit Workum. Ik bewaar er goede herinneringen aan – ik was predikant in Workum van 1996 tot 2004.

Dr. Hidde Feenstra, freelance historicus met specialisatie (cultuur) geschiedenis van onder meer Noord-Nederland, en mijn oud-catechisant uit Oudega (SWF) drs. Albert Reinstra, bouwhistoricus en specialist kerkelijke bouwkunst bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, hebben op uitnodiging van de hierboven genoemde stichting een prachtig boek gepubliceerd. Hoewel veel kerkelijk archiefmateriaal verloren is gegaan, heeft Feenstra onvoorstelbaar veel gegevens aan het licht gebracht over de geschiedenis van Nijhuizum en zijn kerkelijke gemeente, terwijl Reinstra tal van wetenswaardigheden over de kerk doorgeeft. Fraai beeldmateriaal

(kaarten en foto's, tekeningen en schilderijen) en twee bijlagen completeren het historische relaas. De ene bijlage betreft de tekst van een oorkonde (met zegel) uit 1496. Daarin verklaart de gemeente van Nijhuizum, die toen kennelijk zelfstandig kon opereren, plechtig dat ze zich zal houden aan het verbond dat het Friese 'land' Westergo met de stad Groningen heeft gesloten om van de overlast van de troepen van hertog Albrecht van Saksen af te komen. De tweede bijlage behelst een overzicht van pastoors en predikanten (eerst, tot 1610, van de combinatie Oudega, Idzega, Sandfirden, Gaastmeer en Nijhuizum; daarna, tot de samenvoeging met Workum in 1971, van Gaastmeer-Nijhuizum).

'Klein maar fijn' – dat geldt voor Nijhuizum, Frieslands kleinste kerk. Van de auteurs van het daaraan gewijde boek zou ik willen zeggen dat ze een grootse prestatie geleverd hebben! Trouwens ook de mensen van Noordboek en anderen, die de complimenten moeten hebben voor de fraaie verzorging van de uitgave.

Hidde Feenstra en Albert Reinstra, Nijhuizum. Frieslands kleinste kerk; gebonden, 152 p.; Noordboek 2019; ISBN 9789056155018; prijs: € 17,50.

Onderhoud en restauratie van een kerkorgel

Tekst Nico de Jong **Beeld** Jaap Jan Steensma

Het orgel in onze dorpskerk is een monument uit 1886. Momenteel zijn we toe aan een restauratie van het orgel. Het orgel is in 1977 gerestaureerd en in 2001 schoongemaakt.

De orgelmaker heeft in 2015 een kostenopgave gedaan voor de werkzaamheden, wij willen nu tot uitvoering overgaan. Graag zouden wij een advies willen krijgen over de voorgestelde werkzaamheden, alternatieven en mogelijk andere uitvoerders. Kunt u aangeven of u hierin een rol kunt spelen en wat de kosten hiervan zijn?

Regelmatig komen er op ons bureau vragen binnen met betrekking tot het onderhoud en/of de restauratie van kerkorgels. Net als kerkgebouwen hebben kerkorgels (ik heb het over pijporgels) periodiek onderhoud nodig. Voor een orgel kun je globaal stellen dat er eens per 30 à 40 jaar groot onderhoud noodzakelijk is. Het is daarom zaak om in de gaten te houden hoe de conditie van het orgel is en om zo nodig maatregelen te nemen teneinde te voorkomen dat het instrument onbespeelbaar raakt. Helaas komt dat laatste nog wel eens voor.

Beknopte Inspectie

Wanneer er signalen zijn dat een orgel aan groot onderhoud toe is (bijvoorbeeld naar aanleiding van een opmerking van de orgelbouwer bij de jaarlijkse stembeurt) doet u er als eigenaar goed aan om een externe deskundige in te schakelen. Via de Commissie Orgelzaken van de VKB is het mogelijk om een zogenaamde "Beknopte Inspectie" te laten uitvoeren. Deze inspectie wordt uitgevoerd door een gecertificeerd orgeladviseur die ter plekke de situatie beoordeelt en zijn bevindingen in een rapport weergeeft. Daarnaast geeft hij in het kort aan welke vervolgstappen er noodzakelijk zijn en op welke termijn dat wenselijk is. Voor deze inspectie wordt een kleine vergoeding gevraagd.

Vervolgtraject

Heeft u besloten om het orgel te laten restaureren of groot onderhoud te laten plegen, dan is het zaak dat u zich laat bijstaan door een orgelbouwkundig adviseur. Deze kan behulpzaam zijn bij het opstellen van een onderhouds/restauratieplan, bij het beoordelen van offertes, bij het aanvragen van subsidies en bij het toezichthouden tijdens de uitvoering van het werk. Is het orgel een beschermd monument dan is het inschakelen van een adviseur in elk geval een 'must'.

Kerkelijk toezicht

Bij het restaureren van monumentale orgels is toestemming nodig van het Classicale College voor de Behandeling van Beheerszaken (CCBB). Dit staat verwoord in ordi-nantie 11-8-3 van de Kerkorde. Als wordt besloten om een monumentaal orgel te gaan restaureren, doet u er als college verstandig aan om dit vroegtijdig te melden bij het CCBB. Het CCBB geeft namelijk toestemming naar aanleiding van een rapport van een deskundige. Deze deskundigheid is aanwezig bij de adviseurs die via de Commissie Orgelzaken voor de PKN kunnen worden aangetrokken.

■ Synode voortgang

Tekst Jos Aarnoudse

In april 2019 kwam de Generale Synode bijeen. Een belangrijk agendapunt was het onderwerp 'kerkplekken'. Er zijn op veel plaatsen pioniersplekken gestart de afgelopen jaren. Nieuwere vormen van kerk-zijn worden uitgetoet, om ook anderen dan de vertrouwde kerkmensen te betrekken bij het christelijk geloof.

Vraag om zelfstandigheid

Sommige van die pioniersplekken blijken na een tijdje niet te kunnen voortbestaan. Andere daarentegen zoeken naar een vorm van zelfstandigheid, terwijl dat niet betekent dat men uitgegroeid is tot een gemeente zoals de Protestantse Kerkorde daarover spreekt. Het is dan ook zeer de vraag of dat ook het perspectief zou moeten zijn. Maar ondertussen gaan allerlei regelingen die in de Protestantse Kerk zijn getroffen wel min of meer uit van zo'n minimale 'standaard' voor een zelfstandige gemeente (groter of kleiner). De vraag kan terecht gesteld worden of dit naar de toekomst toe zo moet blijven, als wij open willen staan voor een diversiteit aan kerkvormen. Maar *du moment* dat je die vraag stelt, doemen er allerlei nevenvragen op. Namelijk of het dan ook voor bestaande (kleiner wordende) gemeenten niet wat minder of anders kan met de regelingen. En wat de ondergrens dan wel moet zijn als het gaat om een zelfstandig onderdeel van de Protestantse Kerk en termen van aantal leden, financiën, organisatie, kwaliteit enzovoorts.

Dominees en kerkenraden niet nodig

Uit een onderzoek naar de pioniersplekken in de Protestantse Kerk komt naar voren, dat er zo'n honderd zijn, in allerlei soorten en maten. Het blijkt dat het lukt om behoorlijk wat mensen te trekken die anders niet bij een kerk betrokken zouden zijn. Maar ook blijkt in zeker driekwart van deze kerkplekken, dat men niet veel op heeft met formele structuren als een kerkenraad, lidmaatschap of

de noodzaak een predikant aan de kerkplek te verbinden, ook niet voor de bediening van de sacramenten. Voor zover de geschoolde theoloog een rol wordt toegekend is die er meer van toeruster en coach dan van pastorale of predikende uitvoerder.

Andere vormen van leiderschap

Tegelijk is er wel behoefte aan een vorm van leiderschap. In de voorstellen aan de synode in april werd voorgesteld om die kerkplekken die de status van een zelfstandige kerngemeente willen krijgen, voorlopig te accepteren als bijzondere gemeente waarvoor per stuk wordt bekeken op welke manier ze aan de kerkordelijke regelingen zouden moeten en kunnen voldoen.

Daarnaast werd voorgesteld om een nieuwe vorm van pastoraal leiderschap te introduceren, die vrijwillig

of betaald zou kunnen worden uitgevoerd. De naam 'pastor' werd gebruikt, waarbij iemand een tweejarige hbo-opleiding zou moeten volgen om die functie te kunnen vervullen. Los van de naam (waar ook veel vraagtekens bij werden gesteld), was er veel kritiek in de synode en bij de adviesorganen van de synode op dit laatste voorstel. Teneur bij het hele voorstel was: (1) er moet beter gekeken worden naar de bestaande kleine gemeenten, en (2) er moet eerst beter nagedacht worden over de rol van het ambt, in relatie tot leiderschap, voordat we beslissingen gaan nemen over weer een nieuwe functie in de kerk.

Synodezitting van 22 juni jl.

In april lagen er zoveel amendementen, tegenvoorstellen en moties op de synodetafel, dat er een extra vergadering moest worden belegd om die recht te doen. Dat gebeurde,

waarbij de vraag van het ambt en de nieuwe functie nog weer daar buiten bleef. Want een reflectie op het ambt heeft wel wat meer tijd nodig. Dus dat komt in de novembervergadering van dit jaar, als het goed is, aan de orde. Ondertussen werd 22 juni wel het voorstel aangenomen om kerkplekken die dat wensen en dat aanvragen de aankomende jaren de status van bijzondere kerngemeente te verlenen. De synode zal bij de eerste aanvragen steeds betrokken worden bij de uitwerking. Als blijkt dat daar een patroon uit komt, zal het later in de tijd misschien blijven bij marginale toetsing. Als na vijf jaar blijkt dat het toch anders moet, zal dan naar bevind van zaken besloten moeten worden.

Beloofde visie op het ambt voor november 2019

Het leiderschap blijft vooralsnog in ieder geval verbonden aan het ouderlingschap, tot er nader conclusies verbonden zouden kunnen worden uit de nota over het ambt die door het synodemoderamen werd toegezegd. Dit deed dr. Van den Heuvel in het blad van de Gereformeerde Bond De Waarheidsvriend van 8 augustus 2019 verzuchten: niets nieuws onder de zon, knappe kerk die nu in een half jaar een ambtsvisie zou weten te formuleren, hetgeen al sinds de kerkvernieuwing vanaf half de vorige eeuw steeds is verzand.

Tegelijk zegt hij terecht: "Dat de synode besloten heeft tot een nieuwe bezinning op het ambt, is een goede zaak. Veranderende omstandigheden roepen nieuwe vragen op: de bijbelse gegevens verschaffen geen blauwdruk voor het ambt die voor altijd vast staat. In het Nieuwe Testament zelf treden al verschuivingen op en er is een vloeiende grens tussen de ambten en de charismata. Bovendien spelen omstandigheden en cultuur een rol. Bij de bezinning is wel van belang dat niet alleen de eisen van professionaliteit, maar ook de wortels van het ambt aan de orde komen: de geestelijke roeping en verantwoordelijkheid." (p. 11)

We zullen zien in november.

■ Voorstel Asbestverwijdering per 2024 verworpen

De Eerste Kamer heeft dinsdag 4 juni het wetsvoorstel Verwijdering asbest en asbesthoudende producten verworpen. De fracties van ChristenUnie, fractie-Duthler, GroenLinks, PvdD, 50PLUS, OSF, SP en D66 stemden voor, de fracties van SGP, VVD, PvdA, CDA en PVV stemden tegen. Het voorgestelde verbod had betrekking op daken waarbij de asbest in contact is met de buitenlucht, zoals het geval is bij golfplaten daken en

dakleien. Per 2024 zouden alle asbestdaken verwijderd moeten zijn. Vrijkomende asbestvezels kunnen kanker en andere ziekten veroorzaken. In veel kerken die in de vorige eeuw zijn gebouwd is ook asbest verwerkt. Minister Van Veldhoven van Infrastructuur en Waterstaat verwacht eind dit jaar met een plan te komen hoe asbestdaken wel gesaneerd kunnen worden.

■ € 60 miljoen voor restauraties grote monumenten

Het ministerie van OCW werkt samen met een aantal partners aan de vormgeving van een subsidieregeling voor grote rijksmonumenten. De subsidieregeling is bedoeld om grote rijksmonumenten te restaureren, te verduurzamen en toegankelijker te maken. In totaal wordt € 60 miljoen beschikbaar gesteld. De regeling wordt uiterlijk begin mei op de website www.cultureelerfgoed.nl gepubliceerd. De aanvraagperiode voor de subsidie sluit op 15 september.

Belangrijk uitgangspunt is dat deze regeling niet concurreert met de al bestaande regelingen. Daarom is gekozen voor grote restauraties waarvan de subsidiabele kosten minimaal

€ 2,5 miljoen bedragen (op basis van de Leidraad subsidiabele instandhoudingskosten). De minister stimuleert hiermee dat er naast restauratie ook geïnvesteerd wordt in duurzaamheid en toegankelijkheid. Bij meervoudige opdrachten, zoals een combinatie van gebouwd en groen erfgoed en interieurs, kunnen aanvragers een nog hoger subsidiepercentage krijgen.

Bron: <https://www.cultureelerfgoed.nl>

► Kerkomroep van sIKN:

Kerkradio en Kerk-TV brengt uw kerk bij oud én jong!

Tekst & Beeld sIKN

Wie kent het eigenlijk niet, het beeld van opa of oma met een kerkradio op het tafeltje naast de favoriete stoel om toch de dienst vanuit de eigen kerk mee te kunnen maken. Kerkradio aan, bijbel op schoot, zangbundel ernaast. Dat is het beeld wat de meeste mensen nog altijd hebben wanneer er gesproken wordt over Kerkradio of Kerk-TV: het is alleen voor oude mensen. Is dat terecht?

Is Kerkradio of Kerk-TV alleen voor ouderen?

Het antwoord van Daan van Heteren, directeur sIKN en Kerkomroep, is luid en duidelijk: Nee, allang niet meer! Kerkradio is voor iedereen die niet naar de dienst kan gaan maar zich verbonden weet met de kerk, variërend van mensen in het verzorgingshuis en jonge ouders tot mensen in dienstverlenende beroepen die door wisselende roosters niet altijd bij een dienst aanwezig kunnen zijn. Of voor mensen die wel bij een dienst zijn geweest maar zich geïnspireerd en geraakt weten en deze dienst gewoon nogmaals willen beleven.

Het is bestemd voor kerken die het Woord bij mensen thuis willen brengen en zich met hen in verbinding willen stellen. Kerken kunnen in dat kader ook breder denken dan enkel het uitzenden van de diensten. Er zijn kerken die muziekuitzendingen verzorgen, de nieuwsbrief voorlezen of een zogenaamd "diaconaal journaal" maken. Met de optie om te schakelen tussen openbaar en besloten uitzenden, kunt u een breed scala aan uitzendingen bedenken om alle generaties thuis te bereiken en meer te betrekken bij de gemeente.

Dat niet alleen oudere mensen gebruik maken van de mogelijkheden is ook duidelijk merkbaar wanneer je de gebruikersaantallen van de Kerkomroep-website en app bekijkt. Ook worden er steeds vaker vragen gesteld door jongere mensen of bepaalde kerkdiensten nog beschik-

baar zijn. Je zou misschien zelfs kunnen stellen dat het voor de jongere generaties juist heel normaal is dat uitzendingen beschikbaar zijn. Met andere woorden, het is voor hen eerder raar dat een kerkdienst niet nogmaals te beluisteren of te bekijken zou zijn!

Dekt de naam de lading nog?

De term Kerkradio doet voor jongeren misschien ouderwets aan, zij hebben waarschijnlijk ook niets met radio in het algemeen. Maar hun telefoon daarentegen... Heel vroeger was de term zelfs Kerktelefoon, dat is later Kerkradio geworden. Al deze namen worden echter regelmatig door elkaar gebruikt alhoewel de onderliggende technieken veranderd zijn en er nu van internetverbindingen gebruik wordt gemaakt. Met deze technieken is er meer mogelijk geworden. Zo zenden steeds meer kerken beeld uit om de mensen thuis te blijven betrekken bij hun eigen gemeenschap.

Het uitzenden van geluid of beeld via internet noem je streamen. De namen Kerktelefoon en Kerkradio zijn echter gebleven en vooralsnog veel bekender, Kerk-TV is daar enkele jaren geleden aan toegevoegd. Noem het woord streamen van de kerkdienst en ook de jongere generaties snappen wat er bedoeld wordt.

Luisteren met een kerkradio kan dus nog steeds maar luisteren via de website of app van Kerkomroep op een ta-

blet, laptop of telefoon of meekijken met de TV is eigenlijk steeds meer de norm en dat wordt dan ook veelvuldig gedaan door mensen van alle leeftijden.

Kerkomroep versus Youtube

Het feit dat ook jongere generaties meer en meer de kerkdiensten nogmaals willen volgen, betekent dat zij ook meedenken met het platform waarop de uitzendingen te vinden zijn.

Alle kerken proberen jongeren te betrekken bij en warm te maken voor vrijwilligerstaken zoals een beamteam. Het uitzenden van de dienst in beeld is dan vaak een volgende stap. Jongeren denken al snel aan een Youtube-oplossing, zij weten hoe dat moet en ze snappen hoe ze uitzendingen kunnen opzoeken. Maar dat geldt dan weer niet voor alle generaties, voor een aanzienlijk deel van de mensen dat de kerkdienst wil volgen, is Youtube te moeilijk.

Wij krijgen steeds meer vragen vanuit kerken over dit onderwerp. Jongeren vinden Youtube een geweldig idee want het is hip en het wordt door jongeren veel gebruikt. Bij het kiezen voor een Kerkradio of Kerk-TV oplossing is het echter van belang om alle generaties mee te nemen in de beslissing, zowel met het oog op continuïteit als met het oog op gebruiksvriendelijkheid. Een paar aandachtspunten willen wij graag meegeven.

Continuïteit

Gezien mensen veel waarde hechten aan het kunnen volgen van de kerkdienst wanneer ze niet aanwezig kunnen zijn in de kerk, is het belangrijk om te zorgen voor een systeem waarbij de kerk niet of zo min mogelijk afhankelijk is van de specifieke kennis en kunde van één of twee personen. Mensen zijn weleens ziek of hebben vakantie, ook dan moet de uitzending plaats kunnen vinden. Een eenvoudig systeem dat zoveel mogelijk geautomatiseerd is, is dan bijzonder prettig.

Gebruiksvriendelijkheid

Met het oog op gebruiksvriendelijkheid is het van belang om na te gaan of (hoog)bejaarde gemeenteleden ook in staat zijn om de dienst te kunnen volgen. Als ze de beschikking hebben over apparatuur met een internetverbinding (wat nog lang niet altijd het geval is) lukt het hen dan om de kerkdienst op te zoeken?

Met Kerkomroep doen wij extra moeite om alle generaties mee te nemen in de mogelijkheden en na te denken over gebruiksgemak. Zo beschikt de Kerkomroep-app over grote knoppen om de bediening voor alle generaties zo duidelijk mogelijk te maken. Zowel in de website als in de app zetten wij tekst in of bij de knoppen zodat er niet alleen symbolen gelezen hoeven te worden.

Eigendomsrechten

Denk ook goed na over eigendomsrechten op de uitzendingen. Plaatst u uw uitzendingen op bijvoorbeeld Youtube dan bent u geen eigenaar meer van de uitzending, iedereen kan deze video's delen of gebruiken voor eigen doeleinden. Bij Kerkomroep blijft de kerk eigenaar van de uitzending.

Geen extra werkzaamheden voor de koster.

Om nog even terug te komen op continuïteit en gebruiksgemak: met het Kerkomroepsysteem is het uitzenden van diensten ook voor de koster heel eenvoudig. Vanuit zijn eigen werkzaamheden als kerkrentmeester in de Sint Janskerk te Gouda weet Daan van Heteren heel goed dat een koster niet om meer werk verlegen zit, integendeel zelfs. Hij durft dan ook te stellen dat uitzenden vrijwel geen extra werk met zich meebrengt voor de koster. In de kerk wordt een zender geplaatst die wordt aangesloten op de geluidsapparatuur (en desgewenst beeldapparatuur). Alles wordt uitgebreid ingeregeld en getest en vanaf dat moment wordt met slechts één druk op de knop het proces van uitzenden gestart.

Voor de dienstdoende koster bijzonder prettig, er hoeven geen moeilijke handelingen te worden verricht, in ieder geval niet moeilijker dan u zelf wenst. Uitzenden, opnemen en plaatsing op Kerkomroep.nl gebeurt automatisch of het nu tijdens de zondagsdienst is of bij een rouw- of trouwdienst op een weekdag. Ook is het mogelijk om de uitzendingen in uw eigen website te tonen.

Over sIKN en Kerkomroep

sIKN is in 2001 opgericht door de LOK (Landelijke Organisatie Kerktelefoon) en de CIO-K (Commissie kerkelijke gebouwen van het Interkerkelijk contact in Overheidszaken) waarin 30 kerkgenootschappen zijn vertegenwoordigd. sIKN is dus opgericht dóór de kerken en vóór de kerken. Met het platform Kerkomroep willen wij kerken de technische mogelijkheden bieden om zo eenvoudig mogelijk de mensen thuis, jong en oud, te kunnen bereiken.

Wij kunnen u nog veel meer vertellen dan wat u hier heeft kunnen lezen. Wilt u meer weten? Laat het ons weten!

Telefoon	0182 – 750 520
E-mail	info@kerkomroep.nl
Website	www.kerkomroep.nl www.sikn.nl

*Daan van Heteren,
Directeur sIKN en
Kerkomroep*

■ Invoering nieuwe bestuursstructuur VKB

Tijdens de Algemene Ledenvergadering (oude stijl) van 11 mei jl. werden vernieuwde statuten aanvaard. Deze statuten passeerden in juni bij de notaris. In deze statuten is een behoorlijke wijziging van de bestuursstructuur vastgelegd.

Kleiner bestuur en ledenraad

De VKB krijgt een kleiner bestuur (7 leden) en gaat werken met een ledenraad als hoogste orgaan. De ledenraad wordt gevormd uit afgevaardigden uit de afdelingen. Per afdeling zijn er drie ledenraadsleden. Er zijn in de Protestantse Kerk inmiddels elf classes (regio's). Er zijn negen afdelingen, waarvan twee afdelingen twee classes omvatten (Gelderland en Zuid-Holland). Deze laatste twee krijgen een dubbele stem per afgevaardigde in de ledenraad, die dus zal bestaan uit $3 \times 9 = 27$ afgevaardigden van de afdelingen.

Positie van de directeur

Daarnaast is de positie van de directeur van het landelijk bureau van de VKB in de statuten verankerd en beschreven in een directiestatuut. De nieuwe statuten en de andere reglementaire documenten zijn te vinden op de website van de VKB bij 'Vereniging' onder het kopje 'VKB vereniging & ANBI'.

De weg ernaartoe

Bij het van start gaan met de nieuwe bestuursstructuur is een aantal zaken nog niet ingeregeld. Dat houdt in dat enkele provisorische regelingen nodig zijn. Statutair (art 9) zal de Ledenraad elk jaar bijeen moeten komen vóór 1 december. Omdat we dit jaar voor het eerst starten en er extra tijd nodig, zodat alle afdelingen de afvaardiging en voorbereiding goed kunnen doen, is er dit jaar Ledenraad op zaterdag 7 december 2019. Omdat het aan de Ledenraad is om

het Huishoudelijk reglement vast te stellen leven we tot 7 december formeel zonder Huishoudelijk reglement. Toch zijn er in dat reglement zaken voorzien die de afvaardiging van Ledenraadsleden aangaan. We gaan tot aan 7 december 2019 dus uit van een provisorische geldigheid van het concept reglement zoals het door het oude hoofdbestuur is vastgesteld. De ledenraad is 7 december dan in de gelegenheid om het onverkort aan te nemen, dan wel alsnog wijzigingen erin aan te brengen. Zo zijn er nog wat kleinere zaken die provisorisch geregeld zijn.

Hoe gaan we voortaan werken?

De normale procedure ter voorbereiding van de Ledenraadsvergaderingen wordt vanaf 2020 als volgt.

1. Ledenraadsvergaderingen zijn op zaterdagmorgens.
2. De vrijdag vijf weken tevoren worden vergaderstukken vanuit het VKB-bureau per mail gestuurd naar: Ledenraadsleden, afdelingsbesturen en naar alle leden (colleges van kerkrentmeesters).
3. De vrijdag drie weken tevoren wordt vanuit het VKB-bureau een definitieve uitnodiging gestuurd aan de Ledenraadsleden.
4. Afdelingsbesturen dienen een afdelingsvergadering te beleggen waarvoor alle leden uit hun gebied worden uitgenodigd. Daarin wordt o.a. de agenda van de aanstaande Ledenraad

besproken in het bijzijn van de afgevaardigden naar de Ledenraad. Dit kan vanaf de vijfde week voorafgaand aan de Ledenraad. Er kan in de convocatie voor de afdelingsvergadering dan verwezen worden naar het feit dat de vergaderstukken Ledenraad rechtstreeks per mail naar alle leden (colleges van kerkrentmeesters) zijn gestuurd vanaf het VKB-Bureau

De gang van zaken de eerste keer in najaar 2019

De eerste keer in 2019 is er extra tijd gereserveerd tussen het versturen van de vergaderstukken en de ledenraad. Dat doen we door (eenmalig) de Ledenraad na 1 december te beleggen en door (eenmalig) de vergaderstukken niet vijf, maar zes of zeven weken van tevoren te versturen. Dat stelt de afdelingsbesturen in de gelegenheid om meer tijd te hebben de afdelingsvergaderingen te plannen in najaar van 2019.

Wat moet er op de afdelingsledenvergadering in het najaar 2019 in ieder geval worden gedaan, en wel in onderstaande volgorde?

- 1 Het vaststellen van een afdelingsreglement (Statuten art. 7 lid 4). Hier is een model voor gereed gemaakt. Aanbeveling van het VKB-bestuur is om dit onverkort te volgen, maar het heet niet voor niets 'model'. Dat wil zeggen dat er aanpassingen in mogelijk zijn, mits het niet strijdig is met de bepalingen in de Statuten. Het ligt voor de

hand dat als er aanpassingen op het model gewenst zijn, het afdelingsbestuur deze voorbereid en beredeneerd voorstelt aan de afdelingsledenvergadering. Het door de afdeling vastgestelde afdelingsreglement dient vervolgens naar het VKB-bestuur gestuurd te worden voor definitieve goedkeuring, maar is in de eerste vergadering waarin het door de afdeling werd vastgesteld wel meteen leidend voor de wijze waarop LR-leden worden afgevaardigd.

2. Na het vaststellen van een (voorlopig) afdelingsreglement ('voorlopig', want het moet immers nog definitief door het VKB-bestuur worden goedgekeurd (Stat. art. 7.5), dient de afdeling over te gaan tot het verkiezen (mits nodig bij meerdere kandidaten) en benoemen van de afgevaardigden

namens de afdeling naar de Ledenraad.

3. Na de benoeming van de Ledenraadsleden namens de afdeling, dient de afdeling in het bijzijn van de Ledenraadsleden agendastukken voor de Ledenraad van 7 december (waaronder: benoeming bestuur, vaststelling Huishoudelijk reglement, begroting en concept-jaarplan 2020) te bespreken.

Wennen en routine krijgen

In het begin lijkt het misschien nog een beetje ingewikkeld, omdat we het niet gewend zijn. De ideeën achter deze verandering zijn, dat we graag in de regio met de leden ook willen discussiëren over het beleid en de koers van de Vereniging in haar geheel. Plus dat we met een wat kleiner bestuur slagvaardiger kunnen zijn in de uitvoering. Langzaam maar

zeker zal de nieuwe werkwijze vast en zeker wennen. We hopen dat het mag leiden tot een versterking van de afdelingen en tot blijvende betrokkenheid van de leden bij de VKB.

Geen landelijke bijeenkomsten meer?

De vraag die we regelmatig krijgen is: als er nu niet meer een landelijke Algemene Vergadering voor alle leden wordt gehouden, komt daarmee dan sowieso het organiseren van een landelijke events te vervallen? Het antwoord is duidelijk: nee. Het plan is wel degelijk elk jaar een landelijke kerkrentmeestersdag te blijven organiseren, die dan echter geheel inhoudelijk zal zijn gevuld, met o.a. de VKB-lezing, eventueel workshops en met de uitreiking van de VKB Mercer-Marsh Award. In 2020 zal deze landelijke gebeurtenis uiteraard in het teken staan van het 100-jarig bestaan van de VKB.

PLUIMERS ISOLATIE

De specialist voor al uw isolatiewerkzaamheden

Lagere energienota

Meer comfort

Beter voor het milieu

SPOUWMUURISOLATIE - VLOERISOLATIE - DAKISOLATIE
ZOLDERISOLATIE - ISOLATIEGLAS - IMPREGNEREN

ENERGIE BESPAREN BEGINT BIJ GOEDE ISOLATIE

Is uw kerkgebouw al klaar voor een duurzame toekomst?

Vraag nu een vrijblijvend adviesgesprek aan!

WWW.PLUIMERS.NL - 0548 516225

■ Mediation tussen trouw en ontrouw Nieuwe ontwikkelingen in christelijke mediation

Met een symposium op vrijdag 18 oktober, vieren het Netwerk Christen Familie Mediators en het Platform Church Mediation hun fusie van de afgelopen zomer tot het Platform Christen Mediators. Met dit symposium vestigt de Christelijke Hogeschool Ede de aandacht op het nieuwe uitstroomprofiel Mediation in de Master Contextuele Benadering.

Conflicten in privé- en bestuursrelaties contextueel benaderd

Wie kent geen schrijnend conflict in zijn familie, organisatie of kerkbestuur? Hoe onmachtig kunnen partijen zich hieronder voelen. Wat is dan een aanpak die recht doet aan de levensbeschouwelijke achtergrond? Welke dimensies heeft het bijbels geladen begrip trouw in zulke concrete situaties en zijn er ook grenzen aan trouw?

Tijdens het symposium wordt dit thema met het oog op mediation nader uitgewerkt.

In zijn algemeenheid wordt de inzet van mediation bij conflicten gebruikelijker en bekender, ook in christelijke omgevingen. De afgelopen decennia hebben steeds meer partijen het belang van mediation ontdekt. Gestart als alternatief voor gerechtelijke procedures, heeft het zich verder ontwikkeld tot een wetenschap over conflicten en onderhandelen. De psychologische achtergronden, maatschappelijke factoren en bijzondere situaties deden hun entree. Met het uitstroomprofiel Mediation voor de Master Contextuele Benadering wordt door de inbreng van de contextuele dimensie een nieuwe focus aangebracht, die voor christen mediators breed toepasbaar is. Met het symposium wordt een inzicht geboden in wat christelijke mediation vanuit de contextuele benadering kan betekenen bij conflicten in organisatie- en familiekring.

Wat mag trouw kosten?

Christen-mediator kan pretentius klinken, maar is meer dan een voortdurend appel en een opdracht om trouw aan het geloof te zijn. Trouw is ingewikkeld geworden en lijkt in toenemende mate een probleem te zijn. We kunnen daarbij verwijzen naar echtscheidingen, maar ook naar zaken als kerkverlating. Tijdens het symposium wordt het thema Trouw

vanuit contextueel perspectief benaderd en vervolgens concreet uitgewerkt naar de praktijk van mediation.

Opgave symposium

De doelgroep van het symposium is breed. Iedereen die geïnteresseerd is in wat christelijke mediation inhoudt en wat het kan betekenen is welkom. Te denken valt aan kerken en geloofsgemeenschappen (bv ambtsdragers, predikanten en kerkelijk werkers), christelijke organisaties in onderwijs en zorg, professionals als

advocaten, psychologen, geestelijk verzorgers, coaches, therapeuten met christelijke achtergrond en christelijke (familie-) bedrijven. Ook particulieren die belangstelling hebben zijn welkom.

Datum en tijd: vrijdag 18 oktober
13.00 – 17.00 uur

Locatie: CHE Ede

Kosten: € 75,00

Nadere informatie en opgave via
dschoogerwerf@gmail.com

VDKL
interieurarchitectuur

“ EIGENTIJDSE KERKINTERIEURS
MET RESPECT VOOR TRADITIE
EN RUIMTE VOOR IEDEREEN. ”

MAIL@VDKL.NL | WWW.VDKL.NL | 015-2155839

■ **Actie Kerkbalans 2020**

De actie Kerkbalans 2020 zal worden gehouden van 18 januari t/m 1 februari 2020. Vanaf 13 september 2019 kunnen de organisatoren van Kerkbalans in plaatselijke kerken weer actiematerialen bestellen, bij voorkeur via de webshop www.kerkbalans.nl. Maar het kan ook met een bestelformulier dat, samen met de voorbeeldmaterialen, per mail digitaal zal worden verzonden of, op verzoek, nog op papier en per post.

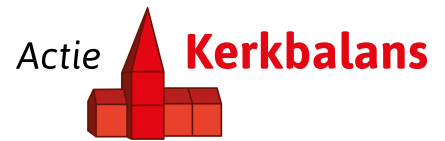
Nieuw voor dit jaar is de organisatie van de Grote Startmaaltijd. Het team Kerkbalans hoopt dat in het startweekend van vrijdag 17 tot en met zondag 19 januari zoveel mogelijk kerken een startmaaltijd voor Actie Kerkbalans gaan houden. Deelnemende kerken organiseren hun eigen Grote Startmaaltijd – dit kan een diner, ontbijt, lunch of borrel zijn – de invulling staat kerken geheel vrij. De organisatoren regelen de tijd, plaats en bekendmaking. Of vragen hiervoor anderen uit de kerk die van organiseren houden. Wanneer alle genodigden iets te eten mee brengen, dan is de Grote Startmaaltijd snel geregeld.

De grote startmaaltijd zal ondersteund worden met landelijke publiciteit rond de start van de actie Kerkbalans 2020.

De drie Grote Pluspunten van de Grote Startmaaltijd:

1. Meer onderlinge verbondenheid: samen eten is samenbindend
2. Een spotlight voor de vrijwilligers van Actie Kerkbalans
3. Aandacht voor het belang van Actie Kerkbalans met een positieve, laagdrempelige activiteit

Deelnemende kerken kunnen zich aanmelden op www.kerkbalans.nl/startmoment-in-uw-kerk. Hier is ook meer informatie over de Grote Startmaaltijd te vinden, en, speciaal voor kinderen, een placemat met leuke opdrachten en een kleurplaat.

kerkgeluidsinstallaties presentatie/KerkTV	akoestiek netwerk/wifi	verlichting domotica
---	-----------------------------------	---------------------------------

Zwolle www.schaapsound.nl
Ridderkerk info@schaapsound.nl
Roermond Tel: 085-0663333

schaapsound

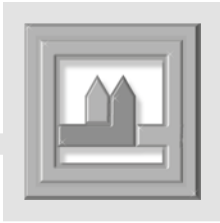
VERENIGING VOOR
KERKRENTMEESTERLIJK
BEHEER IN DE PKN

HANDLEIDING

voor kerkrentmeesters

**Binnenkort
verkrijgbaar**

Onderscheidingen van de VKB

GOUD MET BRILJANT

toegekend aan:

Abraham Bastiaan van Dijk,
Hoogeveen, 64 jaar organist

Pietje Adema – de Bruin, Oudwoude
– Westergeest, 60 jaar organist

Marinus Pullen,
Rijswijk, 50 jaar organist

GOUD

toegekend aan:

Johannes Ykema, Huizen,
ruim 33 jaar lid commissie van
beheer / kerkrentmeester

Pieter Verweij,
Moerkapelle, 40 jaar organist

Johan Hendrik van Asperen,
Nijkerk, 40 jaar organist

Willem Datema, Schoonebeek,
40 jaar cantor en organist

Jan Willem Riefel, Warnsveld –
Leesten, 32 jaar cantor - organist

Pieter Gijzen,
Waverveen, 40 jaar organist

Dick Sleurink, Zalk en
Veecaten, 38 jaar organist

ZILVER

toegekend aan:

Hendrik Cornelis Heystek,
Alblasserdam, 25 jaar organist

Guido van Wijk, Babyloniënbroek en
Hill, 25 jaar organist

Agnietus Timmerman,
Biddinghuizen, 30 jaar koster

Pieter Cornelis van Dongen,
's Grevelduin en Vrijhoeve – Capelle,
25 jaar organist

Jacob Vreeken, 's Grevelduin en
Vrijhoeve – Capelle, 25 jaar organist

Jan Dirk van Muiswinkel, Huizen, 18
jaar kerkrentmeester

Lourens Hendrik Aangeenbrug,
Leiden, ruim 21 jaar vrijwillige koster

BRONS

toegekend aan:

Arie van Spronsen, Monster, 13
jaar ouderling-kerkrentmeester

Teun van Leeuwen, Nieuw-Vennep,
ruim 17 jaar administrateur en diverse
andere beheerswerkzaamheden

EREPENNING

toegekend aan:

Thomas de Vries, Alphen aan
den Rijn – Oudshoorn /
Ridderveld, 50 jaar koster

Bernard van Leeuwen, Deventer, 9
jaar administrerend kerkrentmeester

Gerritje van Ewijk – van de
Weerthof, Veenendaal, ruim 25
jaar beheerder De Goede Reede

*P. Adema – de Bruin,
Oudwoude – Westergeest*

J. Ykema, Huizen

P. Verweij, Moerkapelle

J.H. van Asperen, Nijkerk

A.B. van Dijk, Hoogeveen

W. Datema, Schoonebeek

J.W. Riefel, Warnsveld – Leesten

G. van Wijk, Babyloniënbroek en Hill

J. Vreeken, 's Grevelduin en Vrijhoeve – Capelle

P. Gijzen, Waverveen

A. Timmerman, Biddinghuizen

L.H. Aangeenbrug, Leiden

H.C. Heystek, Alblasserdam

P.C. van Dongen, 's Grevelduin en Vrijhoeve – Capelle

G. van Ewijk – van de Weerthof, Veenendaal

PKN Onderscheidingen

OVERIGE ONDERSCHIEDINGEN

toegekend aan:

Mevr. J. Bouwmeester-Koole,
Schipluiden, 65 jaar organiste

Mevr. M. van de Kooy-den Haan,
Schipluiden, 60 jaar organiste

Mevr. J. Bouwmeester-Koole en Mevr. M. van de Kooy-den Haan, Schipluiden

GOUD MET BRILJANT

toegekend aan:

Jan Dirk Cornelis Laurens,
Bennekom, 44 jaar ouderling

Berendje Janny Broekhuis, Deventer,
57 jaar leidster zondagsschool en
kindernevendienst en ouderling

GOUD

toegekend aan:

Egbert van Dalen,
Swifterbant, ruim 40 jaar ouderling
in diverse taakgroepen

ZILVER

toegekend aan:

Dinie Lubberding, Wezep, 30
jaar leidster Bijbelkring

Gerrit Aart Penning, Zwijndrecht,
ten minste 27 jaar diverse functies

G.A. Penning, Zwijndrecht

Silas Groep
Partner van kerken

Houd de kerk in uw midden!

Partner van kerken

Hoe wilt u kerk zijn, nu en in de toekomst? Daar gaat het om en dat maakt onze aanpak uniek: wij benaderen materiële vraagstukken van kerken namelijk vanuit de missie van de kerken.

De Silas Groep ondersteunt geloofsgemeenschappen en helpt u op voorwaardenscheppend terrein. Kerken zijn heel verschillend en daarom leveren wij maatwerk.

Cijfers en letters

Daar weten wij wel raad mee. Wij zijn de administratieve dienstverlener voor kerken en instellingen. Wij verzorgen uw financiële administratie, salarisadministratie, traktementsberekeningen en begraafplaatsenadministratie. Daarnaast stellen wij graag uw begroting en jaarrekening op. Bovendien geven wij deskundig advies over verzekeringen en bieden wij ondersteuning bij ziekte of vacatures op het kerkelijk bureau. Waar kunnen wij u mee van dienst zijn?

Uw vastgoed op orde

Het zorgvuldig beheren van grond en gebouwen wordt steeds complexer. Het vergt veel specifieke kennis en die hebben wij in huis.

Wij kunnen het volledige beheer van uw vastgoed verzorgen. Ook ondersteunen wij bij zaken zoals bemiddeling of advisering bij aan- en verkoop van grond en gebouwen. Onze rentmeesters staan altijd ten dienste van uw kerk en zijn erop gericht om optimaal rendement voor u te behalen.

Dicht bij de kerk

Kerken hebben te maken met minder vaste kerkgangers en afnemende financiële middelen. Hoe kan uw gebouw toch een centrale plaats van samenkomst blijven? Wij kunnen u hierbij helpen. Het bevorderen en vinden van goede (her)bestemmingen voor boventallig kerkelijk vastgoed is onze doelstelling. Dit doen wij door het verspreiden en delen van kennis en het adviseren van kerkelijke organisaties in concrete vraagstukken. Wij hebben niet alleen kennis van vastgoed, maar ook van de kerkelijke realiteit.

KKA
Administraties

www.SilasGroep.nl/kka

KKG
Beheer vastgoed

www.SilasGroep.nl/kkg

Kerkelijk Waardebeheer
Kennisdeling en kerkgebouwen

www.SilasGroep.nl/kerkelijkwaardebeheer

VKB VERZEKERINGEN

De VKB biedt in samenwerking met Mercer Marsh Benefits een breed assortiment aan verzekeringen. Deze verzekeringen zijn op maat gemaakt voor de VKB-leden en hebben zeer scherpe premies. Op de internetsite www.vkb-verzekeringen.nl kunt u verzekeringen afsluiten, schaden melden en informatie handig terugvinden. Voor gemeenten, betrokken medewerkers, predikanten, maar ook vrijwilligers zijn adequate verzekeringen beschikbaar. De meeste VKB-leden maken al gebruik van onderstaande verzekeringen.

- Bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering
- Brandverzekering
- Wettelijke aansprakelijkheidsverzekering
- Rechtsbijstandverzekering
- Werkgeversaansprakelijkheid
- Groepsreis/ongevallenverzekering
- Ongevallenverzekering voor vrijwilligers
- Persoonlijke ongevallenverzekering
- Vervangingsverzekering predikanten
- Verzuimverzekering
- WGA-gatverzekering
- Fraude- en berovingsverzekering

Uw contactpersonen

DIMFIE VAN SUNDERT
010 40 60 520
info.vkb@mmc.com

JOYCE DEN HOLLANDER-OSSEWAARDE
010 40 60 817
info.vkb@mmc.com

